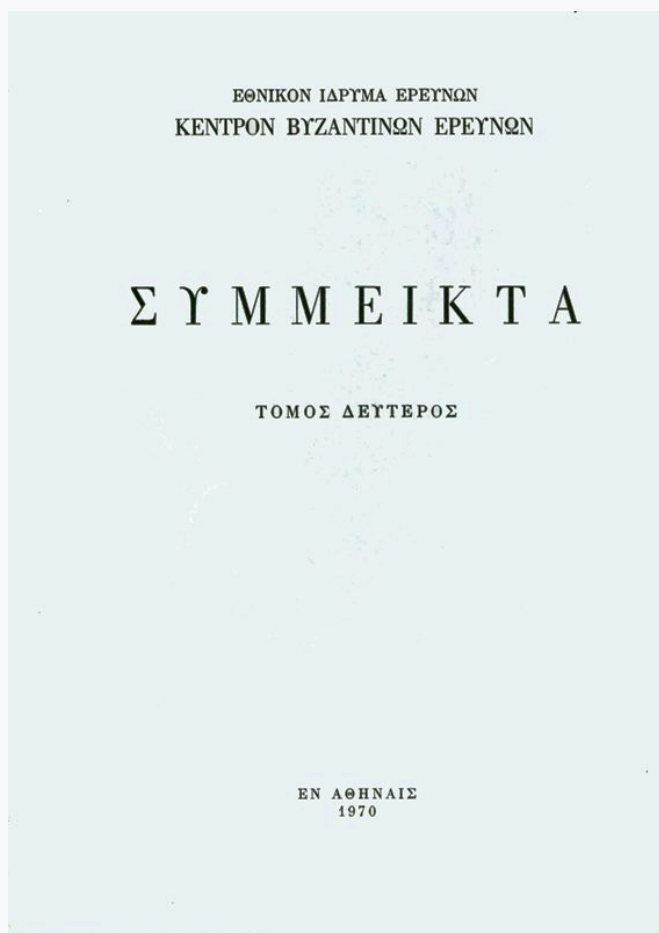

Byzantina Symmeikta

Vol 2 (1970)

SYMMEIKTA 2

Ἱερὰ Μονὴ Σταυρονικήτα. Κατάλογος τοῦ Ἀρχείου

Νίκος ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ

doi: [10.12681/byzsym.657](https://doi.org/10.12681/byzsym.657)

Copyright © 2014, Νίκος ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

To cite this article:

ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ Ν. (1970). Ἱερὰ Μονὴ Σταυρονικήτα. Κατάλογος τοῦ Ἀρχείου. *Byzantina Symmeikta*, 2, 437–458. <https://doi.org/10.12681/byzsym.657>

ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΣΤΑΥΡΟΝΙΚΗΤΑ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΑΡΧΕΙΟΥ*

ΕΓΓΡΑΦΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΤΩΝ ΕΤΩΝ 1533 - 1661

Ἡ ταξινόμησις τοῦ παλαιοῦ ἀρχείου τῆς ἐν Ἀγίῳ Ὄρει ἱερᾶς μονῆς τοῦ ἁγίου Νικολάου, ἐπικεκλημένης τοῦ Σταυρονικήτα, ἐπραγματοποιήθη κατὰ τὴν διάρκειαν δύο διαδοχικῶν ἀποστολῶν τοῦ Κέντρου Βυζαντινῶν Ἑρευνῶν κατὰ τὸ ἔτος 1969. Τῆς πρώτης ἀποστολῆς μετέσχε, πλὴν τοῦ γράφοντος, καὶ ὁ φωτογράφος κ. Λεωνίδας Ἀνανιάδης.

Πρέπει νὰ ὑπογραμμισθῇ ὅτι τὴν πρωτοβουλίαν διὰ τὴν ταξινόμησιν καὶ καταλογογράφησιν τοῦ ἀρχείου ἔλαβε ἡ ἀδελφότης τῶν μοναχῶν τοῦ κοινοβίου : κατόπιν προσκλήσεώς των μετέβημεν εἰς τὴν ἱερὰν μονὴν Σταυρονικήτα καί, χάρις εἰς τὰς διευκολύνσεις, αἱ ὁποῖαι μᾶς παρεσχέθησαν, καὶ εἰς τὸ πνεῦμα συνεργασίας, τὸ ὁποῖον εὕρομεν, κατωρθώθη ἡ ἐντὸς συντόμου χρονικοῦ διαστήματος πραγματοποιήσις τῆς ἐρέυνης καὶ καταλογογράφησις τοῦ ὕλικου. Ὀφείλω λοιπὸν καὶ ἐκ τῆς θέσεως ταύτης νὰ ἐκφράσω τὰς θερμὰς μου εὐχαριστίας πρὸς πᾶσαν τὴν ἀδελφότητα καὶ ἰδιαιτέρως πρὸς τὸν καθηγούμενον Βασίλειον, τὸν ἱερομόναχον Γρηγόριον καὶ τὸν πατέρα Γεράσιμον, οἱ ὅποιοι ἰδιαιτέρως συνέβαλον εἰς τὴν εὐόδωσιν τοῦ ἔργου μας. Ἐξ ἄλλου, ἡ μονή, ἐνδιαφερομένη διὰ τὴν πλήρη κατὰτάξιν τῶν ἐγγράφων τῆς, προσεκάλεσεν ἤδη φοιτητὰς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, οἱ ὅποιοι ἤρχισαν τὴν ταξινόμησιν τοῦ νεωτέρου (μετὰ τὸ 1700) ἀρχείου τῆς μονῆς. Ὡς εἶναι φυσικόν, ἡ παράλληλος αὕτη ἐργασία διηκολύνε σημαντικῶς τὰς ἡμετέρας ἐρέυνας.

Ἡ μονὴ Σταυρονικήτα ἀνεκαινίσθη κατὰ τὸ πρῶτον ἡμισυ τοῦ ΙΓ' αἰῶνος, ἀρχικῶς παρὰ τοῦ μοναχοῦ καὶ πατριαρχικοῦ ἐξάρχου Γρηγορίου τοῦ Γηρομεριώτου, ἐν συνεχείᾳ δὲ παρὰ τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Ἱε-

---

* Ἡ παροῦσα ἐργασία συνετάχθη ἐπὶ τῇ βάσει στοιχείων εἰλημμένων ἐξ ἀποστολῶν εἰς Ἁγίον Ὄρος ἀπὸ τοῦ ἔτους 1967 ἕως 1969, καθ' ἣν ἐποχὴν ὁ συγγραφεὺς διετέλει συνεργάτης τοῦ Κ. Β. Ε. καὶ κατετέθη πρὸ τῆς ἀποχωρήσεως αὐτοῦ (16 - 7 - 69). Δημοσιεύεται ἐνταῦθα κατ' ἀπόφασιν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἐθνικοῦ Ἰδρύματος Ἑρευνῶν.

ρεμίου τοῦ Α' (1522 - 1546) ¹. Ὁ ἀνακαινιστὴς πατριάρχης ἐφρόντισε νὰ προικίσῃ αὐτὴν διὰ κτήσεων ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τοῦ Ἀγίου Ὁρους, καθώρισε δὲ ὅτι οἱ ἐν αὐτῇ μοναχοὶ ὤφειλον ἀπαρβατάως νὰ τηροῦν τὸ κοινοβιακὸν σύστημα. Σὺν τῷ χρόνῳ ὅμως, ἡ μονὴ μετετράπη εἰς ἰδιόρρυθμον καί, κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, ἐγνώρισε περίοδον γενικῆς κρίσεως. Κατὰ τὸ ἔτος 1968 μετετράπη ἐκ νέου εἰς κοινόβιον ὑπὸ τὴν ἡγουμενίαν τοῦ πατρὸς Βασιλείου, διδάκτορος τοῦ ὀρθοδόξου ἰνστιτούτου τῶν Παρισίων, συνεπικουρουμένου παρὰ πλειάδος ἱερομονάχων καὶ μοναχῶν, οἱ ὁποῖοι ἔχουν ἐπίσης παρακολουθήσει ἀνωτέρας σπουδὰς καὶ λάβει διδακτορικὰ διπλώματα εἰς ὀρθόδοξα Πανεπιστήμια τῆς ἡμεδαπῆς καὶ τῆς ξένης.

Ὡς θὰ ἀνέμενέ τις ἐκ τοῦ ὡς ἄνω ἱστορικοῦ διαγράμματος, εἰς τὸ ἀρχεῖον τῆς μονῆς Σταυρονικήτα δὲν σώζονται ἔγγραφα ἀρχαιότερα τοῦ ΙΓ' αἰῶνος.

Προηγούμεναι ταξινομήσεις τοῦ ἀρχείου.

Τὰ ἔγγραφα τῆς μονῆς Σταυρονικήτα εἶχον ἐπανειλημμένως ταξινομηθῇ κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν πέντε αἰώνων τοῦ βίου τῆς μονῆς, ὡς τοῦτο ἐμφαίνεται ἐκ τῶν ἐπὶ τοῦ νότου αὐτῶν σημειωμάτων καὶ τῶν σωζομένων μεταφράσεων τῶν τουρκικῶν ἐγγράφων, γενομένων κατὰ τὸ πλεῖστον ὑπὸ τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ ἐγκατασταθέντος μετὰ τὸ 1912 ἐπισήμου μεταφραστικοῦ γραφείου. Συστηματικώτερα προσπάθεια ταξινομήσεως ἀνελήφθη κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ αἰῶνος παρὰ τοῦ τότε γέροντος Γαβριὴλ Σταυρονικητιανοῦ, ὅστις πλεῖστα ἔγγραφα ἐδημοσίευσε κατὰ καιροὺς εἰς τὸ περιοδικὸν «Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς». Ὁ αὐτὸς Γαβριὴλ ἔχει συντάξει λεπτομερῆ περιγραφὴν τῆς μετanoiας του, καὶ συνέγραψε τὴν ἱστορίαν της τεκμηριουμένην δι' ἐγγράφων τοῦ ἀρχείου· τὸ ἐνδιαφέρον τοῦτο ἔργον σώζεται ἐν χειρογράφῳ, ὡς ἐπίσης σώζεται καὶ ὁ λεπτομερὴς κατάλογος τῶν περγαμηνῶν μόνον χειρογράφων, τὸν ὁποῖον εἶχεν ἐκπονήσει ὁ λόγιος μοναχός. Ὁ Γαβριὴλ ἔχει δώσει εἰς τινὰ χειρόγραφα νέαν ἀρίθμησην, μὴ ἀνταποκρινομένην πρὸς τὴν τοῦ καταλόγου τοῦ Λάμπρου.

Ἡ ὑπὸ τοῦ Κέντρου Βυζαντινῶν Ἐρευνῶν ἐπιτελεσθεῖσα ἐργασία.

Κατὰ τὸ 1969 τὰ ἔγγραφα εὐρίσκοντο ἐντὸς ξυλίνου ἐρμαρίου. Συμφώνως πρὸς τὸ ἤδη ἀκολουθηθὲν σύστημα διὰ τὰ ἀρχεῖα τῶν μονῶν Διονυσίου καὶ Κωνσταντονίου περιεγράφησαν καὶ ἐφωτογραφήθησαν τὰ πρὸ τῆς συμβατικῆς χρονολογίας 1700 ἑλληνικὰ ἔγγραφα. Ἐπίσης ἐφωτογραφήθησαν ἔγγραφα τουρκικά, κατὰ προτίμησιν παλαιότερα τοῦ ἔτους 1000 Ἑγίρας (1591/2), τῶν ὁποίων ἤδη συνετάχθη παρὰ τῆς συνεργάτιδος τοῦ Κέντρου

1. Πρὸβλ. Χ. Γ. Πατρινέλη, *Χρονολογικὰ ζητήματα τῆς πατριαρχείας τοῦ Γερεμίου Α' (1522 - 1546)*, Μνημοσύνη 1 (1967), σελ. 249 - 262.

κυρίας Ἑλισάβετ Ζαχαριάδου - Οἰκονομίδη λεπτομερές εὐρετήριο. Πρέπει νὰ σημειωθῇ ὅτι, ἐνῶ τὰ ἑλληνικά ἔγγραφα τῶν ΙΓ' - ΙΖ' αἰώνων εἶναι ὀλιγάριθμα καὶ σχετικῶς ἥσσονος σημασίας, τὸ τουρκικὸν ἀρχεῖον εἶναι πλουσιώτατον καὶ ἐξαιρετικῶς ἐνδιαφέρον διὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν καὶ μοναστηριακὴν ἱστορίαν τοῦ ΙΓ' αἰῶνος.

Τὰ οὕτω καταγραφέντα καὶ ταξινομηθέντα εἰς φακέλους ἔγγραφα ἐτοποιητήθησαν ἐντὸς μεταλλικῆς ἀρχειοθήκης, τὴν ὁποίαν προσέφερε τὸ Βασιλικὸν Ἰδρυμα Ἑρευνῶν. Τὰ ἑλληνικά ἔγγραφα καταλαμβάνουν τὸ πρῶτον συρτάριον, τὰ εἰλητάρια καταλαμβάνουν τὸ δεύτερον καὶ τὰ τουρκικά ἔγγραφα συνεκεντρώθησαν εἰς τὸ τρίτον συρτάριον. Τὰ μεταγενέστερα τοῦ 1700 ἑλληνικά ἔγγραφα, τῶν ὁποίων ἡ ταξινόμησις δὲν ἔχει εἰσέτι περατωθῇ, εὐρίσκονται εἰς τὸ ξύλινον ἐρμάριον.

Πρέπει τέλος νὰ σημειωθῇ ὅτι ὠρισμένα ἔγγραφα, τὰ ὁποῖα ἐγνώριζε καὶ ἐξέδωσεν ὁ Γαβριὴλ Σταυρονικητιανὸς δὲν ἀνευρέθησαν κατὰ τὴν ὑφ' ἡμῶν γενομένην ἔρευναν : πρόκειται περὶ ἐνὸς λυτοῦ ἐγγράφου ἐπὶ περγαμνῆς (ἡμέτερον ἀρ. 11) καὶ περὶ δύο ἐγγράφων (ἡμέτερον ἀρ. 1 καὶ 20) δημοσιευθέντων ἐξ ἀντιγράφων, τὰ ὁποῖα ὁ Γαβριὴλ εἶχεν εὑρεῖ εἰς τὸν ὑπ' ἀρ. 104, ὡς τὸν χαρακτηρίζει, κώδικα. Ὁ ἀριθμὸς τοῦ κώδικος τούτου δὲν ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸν τοῦ Λάμπρου, ἐκ δὲ τῶν ἐνδείξεων περὶ τῶν περιεχομένων του εἶναι ἀδύνατον νὰ ταυτισθῇ πρὸς τινὰ τῶν γνωστῶν κωδίκων τῆς Βιβλιοθήκης¹. Προφανῶς ὁ κῶδιξ οὗτος ὡς καὶ ὁ ἀνευρεθεὶς κῶδιξ ἀρ. 103 (πρβλ. ἡμέτερον ἀρ. 2)², ἐφυλάσσετο ὁμοῦ μετὰ τοῦ ἀρχείου. Ὑποθέτομεν ὅτι τὸ περγαμνὸν ἔγγραφον καὶ ὁ κῶδιξ 104 παρέπεσαν κατὰ τὰ πρὸ τοῦ 1968 ἔτη, δὲν εἶναι δὲ ἀπίθανος ἡ ἀνευρεσίς των κατὰ τὸ μέλλον.

1. Πρβλ. τοὺς καταλόγους : Λάμπρου, *Κατάλογος Ἀγ. Ὁρῶν*, Α', σελ. 75 - 90. Μ. Ι. Μαυροῦσακα, *Συμπληρωματικὸς κατάλογος τῶν χειρογράφων τῆς ἐν Ἀγίῳ Ὁρει ἱερᾶς μονῆς Σταυρονικήτα*, ΕΕΒΣ 23 (1953), σελ. 304 - 311.

2. Καὶ ὁ κῶδιξ οὗτος δὲν ἀναφέρεται εἰς τοὺς μνημονευθέντας καταλόγους.

ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΑ

1 Ἐπικυρωτικὴ γραφὴ τοῦ πατριάρχου Ἱερεμίου τοῦ Α΄

Μάιος 7044 (1536)

Ι. Μ. Σταυρονικήτα, κώδ. ἀρ. 104, φ. 29 (δὲν ἀνευρέθη· αἱ ἐνδείξεις παρέχονται ὑπὸ Γαβριήλ Σταυρονικητιανοῦ).

Ὁ Γρηγόριος, καθηγούμενος τῆς μονῆς τῆς Θεοτόκου τοῦ Γηρομερίου, καὶ ιδρυτῆς, ἐν τῇ ἰδίᾳ περιοχῇ, τῆς μονῆς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, ἠγόρασεν ἀντὶ 4.000 ἄσπρων ἐκ τῆς μονῆς Φιλοθέου τὸ ἐν Ἀγίῳ Ὁρει κάθισμα τοῦ Σταυρονικήτα, τιμώμενον εἰς ὄνομα τῆς Θεοτόκου, καὶ περιλαμβάνον πύργον, κελλίᾳ καὶ κτήματα. Ἡ πρᾶξις ἐπεκυρώθη δι' ἐγγράφων τῆς συνάξεως, τὴν ἰσχὺν τῶν ὁποίων ἐπικυροῖ ὁ πατριάρχης κατόπιν αἰτήσεως τοῦ Γρηγορίου. — Ὑπογραφή.

Ἀ ρ χ. : Ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ Θεὸς τὰς κατὰ γῆν ποιούμενος διατριβάς. . .

Ἐκδ. : Γαβριήλ Σταυρονικητιανός, *Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς* 4 (1920), σελ. 169 - 170.

2 Διαθήκη καὶ διατύπωσις (τύπος)
τοῦ πατριάρχου Ἱερεμίου τοῦ Α΄

Ἄνευ χρονολογικῆς ἐνδείξεως (μεταξὺ 1541 καὶ 1545)

Ι. Μ. Σταυρονικήτα, κώδ. ἀρ. 103 (κατὰ Γαβριήλ Σταυρονικητιανόν). Δερματόδετον τεῦχος χαρτῶν 200 × 138, φφ. 1 + 77 (τὰ φφ. 34 - 36 ἐπὶ χάρτου διαφορετικῆς ποιότητος). Μελάνη μαύρη· ἐρυθρογραφήματα: πρωτογράμματα (φφ. 26, 34, 43, 48, 55, 57, 60), ἐπίτιτλον (φ. 34), ὑπογραφή καὶ μνηολόγιον (φ. 66^v). — Γραφεῖς: Α, εἰς τὸ φ. 1· Β, εἰς τὰ φφ. 2 - 25 (πλὴν τοῦ τίτλου)· Γ, εἰς τὰ φφ. 20 (τίτλος), 26 - 30^v· Δ, εἰς τὰ φφ. 34 - 66^v. — Ἀγραφα φύλλα: 1^v, 31 - 33^v, 67 - 76, 77^v. — Περιεχόμενα: α') φ. 1, τὸ σημείωμα: ὁ Ἐκκοιμήθη ὁ παναγιώτατος ἡμῶν αὐθέντης καὶ δεσπότης καὶ ἡκουμενικὸς π(ατ)ριάρχης κῆρ Ἱερεμί(ας) ὁ διὰ τοῦ θεοῦ καὶ μεγάλου καὶ ἀγγελικοῦ σχήματος μετόνομασθῆς Ἰω(άν)ν(ης) ἐν ἔτη ζνδ', (ἰνδικτιῶνος) δ' [= 1545/6]. Τὸν αὐτ(όν) χρόνον ἐξωγραφίσθη καὶ ἡ ἐκκλησία παρὰ Θεοφάνους μοναχοῦ καὶ Συμεῶν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἐν μηνὶ Ἰάννουαρίῳ ιζ'. — β') φφ. 2 - 25^v: Ἡ διαθήκη τοῦ παναγιωτάτου δεσπότη αὐθεντὸς καὶ κτήτορος ἡμῶν κυροῦ Ἱερεμίου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως. Εὐλόγησον πάτερ. Ὁ τίτλος ἔχει γραφῇ διὰ χειρὸς τοῦ γραφέως Γ' τὸ κείμενον ὑπὸ τοῦ γραφέως Β. Ἄνω ἀριστερὰ τοῦ φ. 2 ἡ ἐνδείξις φύλλα κγ' (lege κδ'). Τὸ φ. 25^v καταλαμβάνεται ἀπὸ τὴν πατριαρχικὴν ὑπογραφήν. Νομίζω ὅτι τοῦτο εἶναι τὸ πρωτότυπον τῆς διαθήκης τοῦ Ἱερεμίου (τὴν ὁποίαν κατωτέρω ἀναλύομεν) καὶ ὅτι ἡ ὑπογραφή τοῦ φ. 25 εἶναι ἰδιόχειρος τοῦ πατριάρχου. — γ') φφ. 26 - 30^v (γραφεὺς Γ): ἀντίγραφον τῆς παραιnéσεως τοῦ πατριάρχου Ἱερεμίου τοῦ Α' (ἡμέτερον ἐγγράφον ἀρ. 3). Εἰς τὸ φ. 30^v πανομοιότυπον τοῦ πατριαρχικοῦ μνηολογίου. — δ') φφ. 34 - 59^v (γραφεὺς Δ): παράφρασις τῆς διαθήκης τοῦ πατριάρχου

Ἱερεμίου (άνωτέρω : β') εἰς τὴν ἀπλοελληνικὴν. — ε') φφ. 60 - 66' (γραφεὺς Δ) : παρὰ φρασίς τῆς παραινέσεως τοῦ πατριάρχου Ἱερεμίου (άνωτέρω : γ') εἰς τὴν ἀπλοελληνικὴν. Εἰς τὸ φ. 66^ν πανομοιότυπα δι' ἐρυθρᾶς μελάνης τῆς πατριαρχικῆς ὑπογραφῆς τοῦ φ. 25^ν καὶ τοῦ πατριαρχικοῦ μηνολογίου τοῦ φ. 30^ν. — ς') φ. 76^ν : δοκιμὴ γραφῆς : μερικὴ ἀπομίμησης τῆς ὑπογραφῆς τοῦ πατριάρχου Ἱερεμίου. — ζ') φ. 77 : μονοκονδυλιὰ *† Ὁ Θε(εσσα)λον(ίκης) Θεωνᾶς, καὶ αἱ λέξεις ψεύστης ἐστὶν ἐγώ.* — Σύντομος ἀναγραφὴ τῶν περιεχομένων τοῦ κώδικος ὑπὸ Γ α β ρ ι ῆ λ Σ τ α υ ρ ο ν ι κ η τ ι α ν ο ὦ, *Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς* 3 (1919), σελ. 564, ὑποσημειώσεις.

Τὸ κατωτέρω ἀνκλυόμενον κείμενον περιέχεται εἰς τὰ φφ. 2 - 25^ν.

Ὁ πατριάρχης ἐπιθυμῶν νὰ τιμῇ τὴν μνήμην τοῦ ἁγίου Νικολάου καὶ παρακληθεὶς παρὰ τῆς ἱερᾶς συνάξεως ἀνίδρυσε καὶ ἐπροίκισε διὰ κτημάτων, βιβλίων, ἀμφίων καὶ ἄλλων κειμηλίων, τὴν ἐν Ἀγίῳ Ὁρει ἐρημιωθεῖσαν καὶ πυρποληθεῖσαν μονὴν τοῦ Σταυρονικήτα, τὴν ἀνοικοδόμησιν τῆς ὁποίας εἶχε πρὸ ὀλίγου ἀφήσει ἡμιτελῇ ὁ μακαρίτης μοναχὸς Γρηγόριος ὁ Γηρομεριώτης. Διὰ σιγιλλιώδους πατριαρχικοῦ γράμματος κατωχυρώθη ἡ ἀνεξαρτησία τῆς μονῆς.

Ὁ ἡγούμενος τῆς νέας μονῆς καλεῖται νὰ τηρῇ τὸ κοινοβιακὸν σύστημα καὶ τὴν ἀκτημοσύνην, νὰ εἶναι δίκαιος καὶ ἀφοσιωμένος πρὸς τοὺς μοναχοὺς, νὰ τηρῇ τὸ τυπικὸν τοῦ Ἀγίου Ὁρους, νὰ μὴ δέχεται ἀγενεῖους εἰς τὴν μονὴν κλπ.

Οἱ μοναχοὶ ὀφείλουν νὰ διαβιοῦν ἐν εἰρήνῃ καὶ ὁμονοίᾳ, νὰ σέβωνται τὸν πρῶτον, τοὺς ἡγουμένους καὶ τοὺς γέροντας τῆς συνάξεως, νὰ ἐκτελοῦν προθύμως τὰ διακονήματά των· συνερχόμενοι θὰ ἐκλέγουν τὸν καθηγούμενόν των, ἃν δὲ αὐτὸς ἀποδειχθῇ ἀκατάλληλος, θὰ ἔχουν δικαίωμα νὰ τὸν καθαιρέσουν.

Προτροπὴ εἰς ὑπακοὴν καὶ ἐνάρετον βίον.

Ἄ ρ χ. : *Καὶ τὸ τοῖς ἄλλοις μὲν πᾶσιν ἁγίοις...*

Ἔκδ. : Γ. Σ μ υ ρ ν ᾶ κ η ς, *Τὸ Ἁγιον Ὄρος*, ἐν Ἀθήναις 1903, σελ. 124 - 132. — Γ α β ρ ι ῆ λ Σ τ α υ ρ ο ν ι κ η τ ι α ν ὀ ς, *Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς* 3 (1919), σελ. 564 - 572.

2α Ἀπλοελληνικὴ παράφρασις τοῦ προηγουμένου ἐγγράφου

Ι. Μ. Σταυρονικήτα, κώδ. 103 (κατὰ Γαβριὴλ Σταυρονικητιανόν), φφ. 34 - 59^ν (βλ. ἄνωτέρω, περιγραφὴ).

3 Παραίνεσις τοῦ πατριάρχου Ἱερεμίου τοῦ Α'

Μάρτιος, ἰνδ. 3 (1545)

Συρτάριον 1, φάκ. 5, 11. Χάρτης 423 × 310 (ἐντὸς μαύρης κορνίζας). Μελάνη μαύρη. — Διατήρησις μετρία : ὑγρασία, μικραὶ ὑπαί. — Συντομογραφίαι ὀλίγαι. Πρωτότυπον. Πρβλ. φωτ. 44.

Ὁ πατριάρχης παραινεῖ τοὺς μοναχοὺς τῆς ὑπ' αὐτοῦ ἀνιδρυθείσης μονῆς Σταυρονικήτα ὅπως διαβιοῦν ἐν ἀρετῇ καὶ ἀγάπῃ, ἐφαρμόζουν τὴν διαθηκῶν διαταγὴν καὶ διατύπωσιν, τὴν ὁποῖαν ἄφησεν εἰς αὐτοὺς, διατηροῦν τὸ κοινοβιακὸν σύστημα καὶ προστατεύουν τὴν κινητὴν καὶ ἀκίνητον περιουσίαν τῆς μονῆς. — Μηνολόγιον.

Ἄ ρ χ. : Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, οἱ τῇ σεβασμῷ... Τὴν κατὰ Θεὸν πρὸς τὴν ὑμετέραν ἀγάπην...

Ἔκδ. : Γ α β ρ ι ῆ λ Σ τ α υ ρ ο ν ι κ η τ ι α ν ὅ ς, Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς 4 (1920), σελ. 472 - 474 = Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς 6 (1922), σελ. 397 - 399.

3α Ἀντίγραφον τοῦ προηγουμένου ἐγγράφου

Ι. Μ. Σταυρονικήτα, κώδ. 103 (κατὰ Γαβριὴλ Σταυρονικητιανόν), φφ. 26 - 30^v (πρβλ. ἀνωτέρω, ἡμέτερον ἔγγραφον ἀρ. 2, περιγραφὴ, γ').

3β Ἀπλοελληνικὴ παράφρασις τοῦ ὑπ' ἀρ. 3 ἐγγράφου

Ι. Μ. Σταυρονικήτα, κώδ. 103 (κατὰ Γαβριὴλ Σταυρονικητιανόν), φφ. 60 - 66^v (πρβλ. ἀνωτέρω, ἡμέτερον ἔγγραφον ἀρ. 2, περιγραφὴ, ε').

4 Πατριαρχικὸν καὶ ἐπιβεβαιωτήριον γράμμα τοῦ πατριάρχου Διονυσίου τοῦ Β'

Ὁκτώβριος, ἰνδ. 5, ἔτος 7055 (1546)

Συρτάριον 1, φάκ. 5, 6. Χάρτης 372 × 318. Μελάνη καστανόχρους. — Διατήρησις κακὴ : ἐλλείπουν τεμάχια τοῦ ἐγγράφου, σχισίματα, ὑγρασία. — Συντομογραφίαι ὀλίγαι. Πρωτότυπον.

Ἡ Πηγινή, χήρα τοῦ Παντολέοντος, εἶχεν ἀφιερῶσει εἰς τὴν μονὴν Σταυρονικήτα τὴν ἐν Κοντοσκαλίῳ οἰκίαν της, καὶ ἡ πρᾶξις εἶχεν ἐπικυρωθῇ δι' ἐγγράφου τοῦ πρώην πατριάρχου Ἱερεμίου [τοῦ Α']. Τῇ αἰτήσῃ τῶν μοναχῶν, ὁ πατριάρχης Διονύσιος ἐπικυροῖ τὴν κατοχὴν τῆς ἐν λόγῳ οἰκίας παρὰ τῆς μονῆς Σταυρονικήτα. — Μηνολόγιον.

Ἄ ρ χ. : Εἰ δὲ τὰ ἀλλότρια ἀπλῶς μόνον ἀρπάζων...

Ἔκδ. : Γ α β ρ ι ῆ λ Σ τ α υ ρ ο ν ι κ η τ ι α ν ὅ ς, Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς 4 (1920), σελ. 596 - 598.

**5 Πατριαρχικὸν καὶ συνοδικὸν σιγιλλιωδὲς γράμμα
τοῦ πατριάρχου Τιμοθέου τοῦ Β΄**

21 Ἰουλίου, ἰνδ. 12, ἔτος 7122 (1614)

Συρτάριον 2, φάκ. 5, 13. Περγαμηνή 748 × 572. Μελάνη μαύρη καὶ καστανόχρους (ὑπογραφή πατριάρχου), πρασίνη (ὑπογραφή τοῦ Βουλγαρίας) καὶ ἐρυθρὰ (ὑπογραφή τοῦ Κύπρου). — Διατήρησις καλή : ὑγρασία. — Συντομογραφίαι πολλαί. **Πρωτότυπον.** Εἰς τὸ κάτω μέρος, ἐν μέσῳ τῶν ὑπογραφῶν τῶν συνοδικῶν, μικρογραφία τοῦ ἁγίου Νικολάου διὰ μελάνης μαύρης καὶ κυανοφαίης. Πρβλ. φωτ. 45 καὶ 46.

Ὁ πατριάρχης καὶ ἡ σύνοδος ἐπικυροῦν τὴν παρὰ τῆς μονῆς Σταυρονικήτα κατοχὴν τῶν ἐν Ἐξοβᾶ καὶ εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Σουλτὰν Μπαγιαζήτη κτημάτων, τὰ ὅποια ἀφιέρωσεν εἰς αὐτὴν ὁ ἱερομόναχος Μᾶρκος. Περιορισμὸς τῶν κτημάτων (μεταξὺ τῶν γειτόνων ἀναφέρεται ἡ μονὴ Κασταμονίτου). — Ὑπογραφαὶ τοῦ πατριάρχου Τιμοθέου, τοῦ πατριάρχου Ἱεροσολύμων Σωφρονίου, τοῦ ἀρχιεπισκόπου πρώτης Ἰουστινιανῆς καὶ πάσης Βουλγαρίας Μητροφάνους, τοῦ ἀρχιεπισκόπου πάσης Κύπρου καὶ νέας Ἰουστινιανῆς Χριστοδούλου, τοῦ κτήτορος καὶ πρωτοσυγγέλου τῆς μεγάλης ἐκκλησίας Μάρκου καὶ 30 μητροπολιτῶν καὶ ἐπισκόπων.

Ἄρχ. : *Εὐμήχανον μὲν καὶ σοφώτατον...*

Ἑκδ. Γαβριήλ Σταυρονικητιανός, *Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς* 4 (1920), σελ. 739 - 742.

**6 Πατριαρχικὸν καὶ συνοδικὸν σιγιλλιωδὲς γράμμα
τοῦ πατριάρχου Κυρίλλου τοῦ Α΄**

Αὐγούστος, ἰνδ. 7, ἔτος 7140 (1632)

Συρτάριον 2, φάκ. 5, 12. Περγαμηνή 588 × 378. Μελάνη καστανόχρους. — Διατήρησις καλή : ὑγρασία. — Συντομογραφίαι ὀλίγαι. **Πρωτότυπον.** Εἰς τὸ κάτω μέρος, διὰ κυανῆς μεταξωτῆς μερίνθου, κρέμαται ἡ μολυβδίνη πατριαρχικὴ σφραγὶς (διάμ. 48). Πρβλ. φωτ. 47.

Ὁ πατριάρχης, βασιζόμενος εἰς τὰ ἀπὸ τῆς πρὸ εἰκοσιπέντε ἐτῶν πυρκαϊᾶς διασωθέντα ὀθωμανικὰ καὶ ἐκκλησιαστικὰ ἔγγραφα, ἐπικυροῖ τὴν ἐπὶ τοῦ ἐν Κασσανδρεῖα μετοχίου (τέως κτήματος τοῦ πατριάρχου Ἱερεμίου [τοῦ Α΄]) κατοχὴν καὶ νομὴν τῆς μονῆς Σταυρονικήτα. Περιορισμὸς τοῦ μετοχίου. — Ὑπογραφαὶ τοῦ πατριάρχου καὶ 12 συνοδικῶν.

Ἄρχ. : *Εὐμήχανον μὲν καὶ σοφώτατον...*

Ἑκδ. : Γαβριήλ Σταυρονικητιανός, *Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς* 7 (1923), σελ. 269 - 271.

Σημείωσις : Ἡ 7η ἰνδικτιῶν δὲν ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ ἔτος 7140 (- 15η ἰνδικτιῶν).

ΕΓΓΡΑΦΑ ΑΡΧΙΕΡΕΩΝ

Σιγίλλιον ἀρχιερέων τοῦ ἔτους 1541

Βλ. κατωτέρω, ἔγγραφον ἀρ. 9 β'.

7

Ὁμολογία

5 Ἰουλίου 7079 (1571)

Συρτάριον 1, φάκ. 4, 2. Χάρτης 212×158 . Μελάνη μαύρη. — Διατήρησις μετρία : ὑγρασία, σχισίματα. — Συντομογραφίαι ὀλίγαι. Πολυάριθμα ὀρθογραφικὰ σφάλματα. **Πρωτότυπον.**

Ὁ ἐπίσκοπος Ἱερισσοῦ καὶ Ἀγίου Ὁρους Λαυρέντιος καὶ οἱ κληρικοὶ τῆς ὑπ' αὐτὸν ἐκκλησίας, ἀντὶ καταβολῆς 300 ἄσπρων καὶ παραχωρήσεως ἐνὸς ταυρίου, παραδίδουν ἓνα «τόπον» τῆς ἐκκλησίας εἰς τὴν μονήν. — 9 ὑπογραφαί.

Ἄ ρ χ. : *Ἐτὼς ζοθ' ἐν μὴν Ἰωλίδ' εἰς τὰς ε', ἐλθὼν πρὸς ἡμᾶς ὡ καθίγγου-μενος...*

Ἐκδ. : Γ α β ρ ι ῆ λ Σ τ α υ ρ ο ν ι κ ῆ τ ι α ν ὅ ς, *Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς* 15 (1931), σελ. 230.

ΕΓΓΡΑΦΑ ΤΩΝ ΠΡΩΤΩΝ ΤΟΥ ἉΓΙΟΥ ὉΡΟΥΣ
ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΥΝΑΞΕΩΣ ΤΩΝ ΚΑΡΥΩΝ

8

Ἐπικυρωτικὴ γραφὴ τοῦ πρώτου καὶ τῆς συνάξεως

15 Ἰουνίου, ἰνδ. 6, ἔτος 7041 (1533)

Συρτάριον 2, φάκ. 5, 10. Περγαμηνή 652×402 . Μελάνη καστανόχρους καὶ μαύρη (καὶ ὑπογραφαί). — Διατήρησις καλή. — Συντομογραφίαι πολλάι. **Πρωτότυπον.**

Ὁ καθηγούμενος καὶ πατριαρχικὸς ἑξαρχος Γρηγόριος, τῇ ἐγκρίσει τῆς συνάξεως τῶν Καρυῶν, ἀγοράζει ἀντὶ 4.000 ἄσπρων ἀπὸ τὴν οἰκονομικῶς χειμαζομένην μονὴν Φιλοθέου τὸ ἐρημωμένον κάθισμα τοῦ Σταυρονικήτα μετὰ τοῦ πύργου, τοῦ ναοῦ καὶ τῶν κελλίων του καθὼς καὶ τοῦ πλησίον εὐρισκομένου ναοῦ τῆς Θεοτόκου τῆς Παντανάσσης. Σκοπεῖ νὰ τὰ ἀνοικοδομήσῃ καὶ ἀποκαταστήσῃ εἰς μονήν, ἣ ὁποία θὰ συμβάλλῃ εἰς τὴν ἄμυναν τοῦ Ἀγίου Ὁρους κατὰ τῶν πειρατῶν : τοιουτοτρόπως θὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς του καὶ τῆς τοῦ ἀποθανόντος ἀδελφοῦ του μοναχοῦ Καλλίστου. Ἡ ἀνοικοδομηθεῖσα μονὴ ὑποχρεοῦται νὰ καταβάλλῃ κατ' ἔτος 100 ἄσπρα εἰς τὴν μονὴν Φιλοθέου ὡς «ἀγάπης τεκμήριον», θὰ ἔχῃ δὲ τὸ δι-

καίωμα νὰ ξυλεύη, κατόπιν ἀδείας, τὸ φιλοθεϊτικὸν δάσος. — 3 ὑπογραφαὶ (ἐν αἷς ἡ τοῦ πρώτου Εὐθυμίου).

Ἄ ρ χ. : *Ἦν χρόνος ὅτε ἡ σεβασμία καὶ ἱερὰ μονή...*

Ἔκδ. : Γ. Σ μ υ ρ ν ά κ η ς, *Τὸ Ἅγιον Ὄρος*, ἐν Ἀθήναις 1903, σελ. 112 - 117. — Γ α β ρ ι ή λ Σ τ α υ ρ ο ν ι κ η τ ι α ν ό ς, *Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς* 2 (1918), σελ. 371 - 374.

9

Δύο ἔγγραφα

Συρτάριον 2, φάκ. 5, 9. Περιγραμνὴ 1460 × 410 (τρία τεμάχια : α' 573, β' 600, γ' 305). Μελάνη καστανόχρους καὶ μαύρη (εἷς τινὰς ὑπογραφάς). — Διατήρησις καλὴ : ὑγρασία. Συντομογραφίαι πολλάι. **Πρωτότυπα**. Πρβλ. φωτ. 48 - 50.

α') Γράμμα τῆς ἱερᾶς συνάξεως

Ἰανουάριος, ἰνδ. 14, ἔτος 7049 (1541)

Ὁ πατριαρχικὸς ἑξαρχος Γρηγόριος, ὁ ὁποῖος ἤθελε νὰ ἀνοικοδομήσῃ τὴν μονὴν τοῦ Σταυρονικήτα, εἶχεν ἐπιτύχει τὴν παρὰ τῆς συνάξεως τῶν Καρυῶν εἰς αὐτὸν παραχώρησιν τῆς ἐρημωμένης μονῆς τοῦ Φακηνοῦ, ἡ ὁποία κατεῖχετο ὑπὸ τῆς μονῆς Παντοκράτορος. Ὅταν ὅμως ὁ Γρηγόριος ἐγκατέλειψε τὰς προσπάθειάς του καὶ ὁ πατριάρχης Ἱερεμίας [ὁ Α'] ἀνέλαβε τὴν ἀνοικοδόμησιν καὶ δι' ἐγγράφου του ἐζήτησε καὶ ἐκ νέου ἔλαβε τὴν μονὴν τοῦ Φακηνοῦ, οἱ Παντοκρατορινοὶ εἰσβαλόντες κατέστρεψαν τὴν ἐκκλησίαν τῆς μονῆς ταύτης καὶ κατέλαβον τὴν περιοχὴν. Τότε ὁ πατριάρχης ἦλθεν αὐτοπροσώπως εἰς Ἅγιον Ὄρος, συνεχώρησε τοὺς Παντοκρατορινοὺς μοναχοὺς, παρεχώρησεν εἰς αὐτοὺς μέρος τῆς περιοχῆς τοῦ Φακηνοῦ, καί, ὁμοῦ μετὰ τῆς συνάξεως, καθώρισε τὰ ὅρια τῆς μονῆς τοῦ Σταυρονικήτα. Περιορισμός. Ἡ μονὴ Σταυρονικήτα ὑποχρεοῦται ὅπως δίδῃ κατ' ἔτος εἰς τὸ πρωτᾶτον 3 λίτρας κηροῦ καὶ 3 λίτρας ἐλαίου. — 21 ὑπογραφαὶ (ἐν αἷς ἡ τοῦ Ἱερισσοῦ καὶ Ἀγίου Ὁρους Μακαρίου καὶ τοῦ πρώτου Μισαήλ).

Ἄ ρ χ. : *Πολλάκις πολλὴν ἐνεστησάμεθα φροντίδα...*

Ἔκδ. : Γ. Σ μ υ ρ ν ά κ η ς, *ἐνθ' ἄνωτ.*, σελ. 118 - 120. — Γ α β ρ ι ή λ Σ τ α υ ρ ο ν ι κ η τ ι α ν ό ς, *Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς* 4 (1920), σελ. 171 - 173.

β') Σιγίλλιον ἀρχιερέων

Μάιος, ἰνδ. 14, ἔτος 7049 (1541)

Οἱ ὑποκείμενοι τῷ οἰκουμενικῷ θρόνῳ ἀρχιερεῖς ἐπιβεβαιοῦν τὴν ἀνεξαρτησίαν καὶ ἀκεραιότητα τῆς ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Ἱερεμίου [τοῦ Α'] ἀνε-

γειρομένης μονῆς Σταυρονικήτα καὶ τῶν ἐξαρτημάτων της. — 68 ὑπογραφαὶ μητροπολιτῶν καὶ ἐπισκόπων.

Ἄρχ. : Ἐποικοδομεῖν ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀγαθῶν πράξεων...

Ἐκδ. : Γ. Σμυρνάκης, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 120 - 123 (παραλείπονται αἱ ὑπογραφαί). — Γαβριήλ Σταυρονικητιανός, *Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς* 4 (1920), σελ. 224 - 226.

10 Γραφή τοῦ πρώτου καὶ τῆς ἱερᾶς συνάξεως

Ἰωκτώβριος, ἰνδ. 2, ἔτος 7052 (1543)

Συρτάριον 2, φάκ. 5, 14. Περγαμηνή 605 × 530. Μελάνη μαύρη. Διατήρησις καλή : ὑγρασία, μικραὶ ὀπαί. — Συντομογραφίαι ὀλίγαι. Ἀνορθογραφίαι. **Πρωτότυπον.**

Ἡ σύναξις τῶν Καρυῶν, παρουσία τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Ἱερεμίου [τοῦ Α'] καὶ τῶν ὑπογραφομένων ἀρχιερέων, παραχωρεῖ εἰς τὴν νεωστὶ ὑπὸ τοῦ πατριάρχου ἀνιδρυθεῖσαν μονὴν Σταυρονικήτα α') βουνὸν ξυλοφόρον, ἀνῆκον προηγουμένως εἰς τὸ πρωτᾶτον (περιορισμός) καὶ β') τὸ μυλοθέσιον εἰς τοῦ Λιβανοδόχου (περιορισμός). Εἰς ἀντάλλαγμα ἡ μονὴ ὑποχρεοῦται ὅπως δίδῃ κατ' ἔτος εἰς τὸ πρωτᾶτον δύο δεκάρια κηροῦ. — Ὑπογραφαὶ τῶν μητροπολιτῶν Λαρίσης Νεοφύτου, Θηβῶν Ἰωάσαφ, τῶν ἐπισκόπων Πορθμοῦ Ἡσαίου καὶ Ζητουνίου Ἀχιλλεῖου, τοῦ πρώτου Μωυσέως, τῶν πρώτων πρώτων Γρηγορίου Λαυριώτου καὶ Σεραφεῖμ καὶ 21 μελῶν τῆς ἱερᾶς συνάξεως.

Ἄρχ. : Εἰ καὶ πατὴρ τὰ ἴδια τέκνα...

Ἐκδ. : Γ. Σμυρνάκης, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 123 - 124. — Γαβριήλ Σταυρονικητιανός, *Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς* 4 (1920), σελ. 227 - 229.

11 Γράμμα τῆς συνάξεως τῶν Καρυῶν

Πέμπτη, 22 Αὐγούστου, ἰνδ. 14, ἔτος 7064 (1556)

[Δὲν ἀνευρέθη· ἐνδείξεις παρεχόμεναι ὑπὸ Γαβριήλ Σταυρονικητιανοῦ : Περγαμηνή 220 × 320. Ἀρχεῖον, ἀρ. 12. Ἐν τέλει κηροσφραγίς, περίμετρος 0,07 μὲ ἀπεικόνισιν τῆς Πλατυτέρας. Μόνον ἡ ὑπογραφή τοῦ πρώτου εἶναι ἰδιόχειρος].

Ὁ πρῶτος καὶ ἡ σύναξις συνελθόντες λόγῳ τοῦ χαρατζίου, τῇ αἰτήσει τοῦ Ἰωακείμ χαλκέως, πωλοῦν ἀντὶ 1500 ἄσπρων τὸ κελλίον αὐτοῦ εἰς τοὺς ἱερομονάχους Μακάριον καὶ Νικόδημον «εἰς τρία πρόσωπα», ἐκ τῶν ὁποίων τὸ τρίτον θὰ καθορισθῇ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἐνὸς τῶν ἀγοραστῶν. Περιορισμός τοῦ κελλίου. Οἱ κάτοχοί του ὑποχρεοῦνται ὅπως κατ' ἔτος καταβάλ-

λουν εἰς τὸ πρωτῶτον 1 μέτρον οἴνου καὶ μετέχουν εἰς τρεῖς παγγενείας. -- Ὑπογραφὰ τοῦ πρώτου Ἀντωνίου καὶ 8 μελῶν τῆς συνάξεως.

Ἄ ρ χ. : *Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς... Κατὰ τὴν σήμερον ἡμέραν, ἣτις ἐστὶν μὴν Αὐγουστος...*

Ἔκδ. : Γ α β ρ ι ῆ λ Σ τ α υ ρ ο ν ι κ ῆ τ ι α ν ὅ ς, Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς 5 (1921), σελ. 858 - 859 (γράφει σελ. 15 - 16).

12 Γράμμα τῆς συνάξεως τῶν Καρυῶν

Ἔτος 7066 (1557/8)

27 Αὐγούστου 7074 (1566)

Συρτάριον 1, φάκ. 4, 9. Χάρτης 276×315 . Μελάνη καστανόχρους. — Διατήρησις μετριωτάτη : ὑγρασία, ὀπαί, σχισίματα. — Συντομογραφίαι πολλάι. Ἀνορθογραφίαι. **Πρωτότυπον.** Εἰς τὸ κάτω μέρος κηρὴν σ φ ρ α γ ῖ ς τοῦ πρωτάτου (διάμ. 37) καὶ ὑστερόγραφον τοῦ ἔτους 1566.

Ἐπειδὴ ἡ μονὴ Σταυρονικήτα ἐστερεῖτο κελλίου εἰς τὰς Καρυάς, ἡ σύναξις παραχωρεῖ εἰς αὐτήν, ἀντὶ καταβολῆς 1800 ἄσπρων, τὸ πρωτατινὸν κελλίον τοῦ χαλκᾶ Ἰωακείμ Σκαπετορράχη. Τὸ κελλίον παραχωρεῖται «εἰς τρία πρόσωπα», ὧν τὸ πρῶτον ὁ ἱερομόναχος Ματθαῖος καὶ τὸ δεύτερον (27 Αὐγούστου 1566, ἐν ὑστερογράφῳ) ὁ ἱερομόναχος Εὐθύμιος. — 13 ὀνόματα παρόντων καὶ ἰδιόχειρος ὑπογραφή τοῦ πρώτου Διονυσίου Χιλανδαρηνοῦ.

Ἄ ρ χ. : *Κατὰ τὸ „ζξς“ ἔτος ἦλθον οἱ ἐκ τῆς ἱερᾶς καὶ πατριαρχικῆς μονῆς τοῦ Σταυρονικήτα εἰς τὸ πρωτάτον...*

Ἔκδ. : Γ α β ρ ι ῆ λ Σ τ α υ ρ ο ν ι κ ῆ τ ι α ν ὅ ς, Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς 5 (1921), σελ. 859 - 17 (γράφει σελ. 16 - 17).

12α Ἀντίγραφον Κ' αἰ. τοῦ προηγουμένου ἐγγράφου

Συρτάριον 1, φάκ. 4, 9. Χάρτης 267×210 . Μελάνη μαύρη. — Διατήρησις καλή.

13 Γραφὴ τῆς συνάξεως τῶν Καρυῶν

Μάρτιος 7094 (1586)

Συρτάριον 1, φάκ. 5, 7. Χάρτης 420×316 . Μελάνη καστανόχρους καὶ μαύρη. — Διατήρησις μετρία : σχισίματα, ὑγρασία. — Συντομογραφίαι ὀλίγαι. Ἀνορθογραφίαι. **Πρωτότυπον.** Εἰς τὸ ἄνω μέρος σ φ ρ α γ ῖ ς ἐκ κιτρίνου κηροῦ (διάμ. 35) τῆς μονῆς Κουτλουμουσίου.

Ἡ σύναξις τῶν Καρυῶν, τῇ αἰτήσῃ τῶν μονῶν Κουτλουμουσίου (ἡγούμενος Ἀνανίας) καὶ Σταυρονικήτα (δικαῖος Θεοφάνης) καθορίζει λεπτομερῶς τὰ μεταξὺ αὐτῶν ὅρια διὰ τὰ τερματισθῶν αἱ ἀπὸ δεκαετίας καὶ πλέον σχετικαὶ ἀντεγκλήσεις. — Ὑπογραφαὶ τοῦ δικαίου τοῦ Ἀγίου Ὁρους Νικοδήμου καὶ 15 ἀντιπροσώπων τῶν μονῶν.

Ἄ ρ χ. : Ἐπεὶ τέχνη καὶ σπουδὴ ἐστὶ τοῦ μισοκάλου ἐχθροῦ. . .

Ἐκδ. : Γ α β ρ ι ῆ λ Σ τ α υ ρ ο ν ι κ ῆ τ ι α ν ὅ ς, Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς 14 (1930), σελ. 70 - 72. — P. Lemerle, *Actes de Kuitlumus*, Paris 1945, ἀρ. 59, σελ. 180 - 181 (ἐκδίδεται τὸ εἰς τὴν μονὴν Κουτλουμουσίου παραδοθὲν πρωτότυπον).

13α Μερικὸν ἀντίγραφον 1Θ' αἱ. τοῦ προηγουμένου ἐγγράφου

Συρτάριον 1, φάκ. 4, 1. Χάρτης 233 × 164. Μελάνη καστανόχρους. — Διατήρησις καλὴ

Ἐχει ἀντιγραφεῖ μόνον ὁ περιορισμός.

14

Ρύθμισις κτηματικῆς διαφορᾶς

27 Φεβρουαρίου 7099 (1591)

Συρτάριον 1, φάκ. 5, 4. Χάρτης 217 × 161. Μελάνη καστανόχρους. — Διατήρησις μετρία · σχίσματα, ὑγρασία. — Συντομογραφίαι ὀλίγαι. Πρωτότυπον. Εἰς τὸ κάτω μέρος ἔχνη ἐκπεσούσης κηρίνης σ φ ρ α γ ῖ δ ο ς (διάμ. 31).

Ἐνώπιον τῆς συνάξεως τῶν Καρυῶν ρυθμίζεται ἡ διαφορὰ σχετικῶς πρὸς τὰ «πράγματα» τοῦ παπᾶ κϋρ Μάρκου : ἡ μονὴ Σταυρονικήτα καταβάλλει εἰς τὸν Τιμόθεον, τέως ὑπηρέτην τοῦ Μάρκου καὶ νῦν ὑπηρέτην τοῦ ἀγιογράφου Νεοφύτου, 8000 ἄσπρα· εἰς ἀντάλλαγμα λαμβάνει τὴν νομὴν τοῦ πύργου καὶ ἐξασφαλίζεται ἔναντι πάσης διεκδικήσεως ἐκ μέρους τῶν ἀνωτέρω καὶ τῆς μονῆς τῶν Ἰβήρων (ἡγούμενος Θεωνᾶς). — 4 ὑπογραφαί, ἐν αἷς ἡ τοῦ πρώτου Φιλοθέου.

Ἄ ρ χ. : Ἐν ἔτει ζ΄ ἤθω ἐν μηνὶ Φεβρουαρίῳ κζ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς προκαθελόμενον τοῦ παροσιωτάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ πρώτου. . .

Ἐκδ. : Γ α β ρ ι ῆ λ Σ τ α υ ρ ο ν ι κ ῆ τ ι α ν ὅ ς, Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς 7 (1923), σελ. 269 - 271.

15

Γράμμα τῆς συνάξεως τῶν Καρυῶν

10 Σεπτεμβρίου 7111 (1602)

Συρτάριον 1, φάκ. 10, 2. Χάρτης (δίφυλλον) 310 × 215. Μελάνη καστανόχρους. — Διατήρησις καλὴ. — Συντομογραφίαι ὀλίγαι. Ὀλίγα ὀρθογραφικὰ σφάλματα. Πρωτότυπον (;). Εἰς τὸ ἄνω μέρος ἔχνη (διάμ. 25) τῆς ἐκ κηροῦ σ φ ρ α γ ῖ δ ο ς τοῦ πρωτάτου.

Ἡ σύναξις συνήλθε διὰ τὴν ἀντιμετωπίσιν τὴν δύσκολον οἰκονομικὴν κατάστασιν τῆς Μέσης, ἣ ὁποία προεκάλεσε καὶ ἀντεγκλήσεις μεταξὺ τῶν μονῶν, διότι ὠρισμένοι δὲν ἠδύναντο νὰ συνεισφέρουν τὸ εἰς αὐτὰς ἀναλογοῦν μέρος τῶν διαφόρων ἐκτάκτων φορολογιῶν. Διὰ τὴν ἀποφευχθῶν αἱ διαφωνίαι ἀπεφασίσθη ὅπως ἐκάστη μονὴ διαχειρίζεται τοῦ λοιποῦ ἰδιαιτέρως τὰ ἴδια οἰκονομικὰ θέματα, χωρὶς νὰ ἀναμένῃ βοήθειαν ἐκ τῶν ἄλλων· μόνον τὸ «χαράτζιον» θὰ καταβάλλεται ἀπὸ κοινοῦ, συμφώνως πρὸς τὴν παλαιὰν συνήθειαν καὶ πρὸς τὸ ὑπὸ τῶν παλαιότερων μοναχῶν ἐπιτευχθὲν ὅπως τὸ «τοπιάτικον» καταβάλλεται ἀπ' εὐθείας πρὸς «τὴν βασιλείαν». Αἱ δὲ λοιπαὶ ὑποχρεώσεις πρὸς τὸν μπένην ἢ πρὸς τὸν κατῆν θὰ ρυθμίζονται κεχωρισμένως παρ' ἐκάστης μονῆς. Τοῦτο διότι, διὰ τὰ ἔτη 1601 καὶ 1602 τὸ "Ἁγιον" Ὄρος ἐπλήρωσε 700.000 ἄσπρα κατ' ἔτος καὶ τὸ ποσὸν τοῦτο ἦτο δυσβάστακτον. Τὸ παρὸν ἔγγραφον ἐκδίδεται διὰ τὴν πιστοποιηθῆναι ὅτι ἡ μονὴ Σταυρονικήτα (ὅπως, ἄλλωστε, καὶ ἡ Μεγίστη Λαύρα) κατέβαλε τὴν εἰς αὐτὴν ἀναλογοῦσαν συνεισφορὰν πρὸς τὴν Μέσιν. — 8 ὀνόματα παρόντων.

Ἀ ρ χ. : Ὶ Κατὰ τὸ Ὶ ρ ι α', μηνὶ Σεπτεμβρίῳ ιη, συναθροισμένης οὔσης...

16 Γράμμα τῆς μεγάλης συνάξεως τῶν Καρυῶν

21 Ἰουλίου 7122 (1614)

Συρτάριον 1, φάκ. 5, 2. Χάρτης (δίφυλλον) 330 × 228. Μελάνη καστανόχρους καὶ μαύρη. — Διατήρησις καλὴ : ὑγρασία. — Συντομογραφίαι ὀλίγαι. **Πρωτότυπον.** Εἰς τὸ ἄνω μέρος ἡ κηρίνη σ φ ρ α γ ι ς τοῦ πρωτάτου (διάμ. 31).

Συναθροισθείσης τῆς μεγάλης συνάξεως «διὰ τὴν πρώτην βαρυτάτην σιδουσίαν τοῦ βασιλικοῦ προστάγματος» οἱ Σταυρονικητιανοὶ μοναχοὶ διεμαρτυρήθησαν διότι ὁ κατέχων τὸ πρωτατινὸν κελλίον τοῦ Ἁγίου Ὁνουφρίου μοναχὸς Ἀνθιμος κατεπάτησε περιοχὴν ἀνήκουσαν εἰς τὴν κατ' αὐτοὺς μονήν, ὅπου καὶ ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα. Κατόπιν ἐξετάσεως τῶν δικαιωμάτων διεπιστώθη τὸ ἀδίκημα. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ ἀμπελὼν ἦτο πλήρης καρποῦ, ἡ σύναξις δὲν διατάσσει τὴν καταστροφὴν του ἀλλ' ἀπλῶς τοποθετεῖ νέα ὄρια, διὰ τὴν προφυλάξῃ τὴν περιουσίαν τῆς μονῆς Σταυρονικήτα ἀπὸ περαιτέρω καταπατήσεως. — 11 ὑπογραφαί.

Ἀ ρ χ. : Κατὰ τὸ Ὶ ρ κ β ο ν ἔτος, μηνὶ Ἰουλίῳ καη, συναθροισμένης οὔσης...

Ἐκδ. : Γ α β ρ ι Ὶ λ Σ τ α υ ρ ο ν ι κ η τ ι α ν ὄ ς, Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς 17 (1933), σελ. 113 - 114.

17 Γράμμα τῆς μεγάλης συνάξεως

14 Δεκεμβρίου 7148 (1639)

Συρτάριον 1, φάκ. 5, 8. Χάρτης 420 × 298. Μελάνη καστανόχρους. — Διατήρησις καλὴ : μικρὰ σχισίματα. — Συντομογραφίαι ὀλίγαι. Ἀνορθογραφίαι. **Πρωτότυπον.** Εἰς τὸ

ἄνω μέρος ἀποτύπωμα τουρκικῆς σφραγίδος (διάμ. 17) καὶ ἀποτύπωμα τῆς σφραγίδος τῆς μονῆς Κουτλουμουσίου (διάμ. 36).

Ἡ σύναξις τῶν Καρυῶν καὶ οἱ ζαμπίτηδες τοῦ Ἀγίου Ὁρους (Χασάναγας καὶ Ἀλούμπεγες) καθορίζουν ἐκ νέου τὰ μεταξὺ τῶν μονῶν Κουτλουμουσίου (ἡγούμενος Ἀκάκιος) καὶ Σταυρονικήτα ὅρια, τὰ ὅποια εἶχον ἤδη καθορισθῇ πρὸ 54 ἐτῶν. — 14 ὀνόματα παρόντων.

Ἀρχ. : Οἷς τὸ παρὸν ἐμφανίζεται γράμμα τῆς μεγάλης συνάξεως...

Ἐκδ. : Γαβριήλ Σταυρονικήτιανός, *Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς* 17 (1933), σελ. 114 - 116. — P. Lemerle, *Actes de Kuitlumu*, Paris 1945, ἀρ. 69, σελ. 196 - 197 (ἐκδίδεται τὸ εἰς τὴν μονὴν Κουτλουμουσίου παραδοθὲν πρωτότυπον).

18 Γράμμα τῆς μεγάλης συνάξεως τοῦ Ἀγίου Ὁρους Ὀκτώβριος 7149 (1640)

Συρτάριον 1, φάκ. 4, 7. Χάρτης 290 × 197. Μελάνη καστανόχρους καὶ μαύρη. — Διατήρησις μετρία : ὀπαί, ὑγρασία. — Συντομογραφίαι ὀλίγαι. Ἀνορθογραφίαι. **Πρωτότυπον.** Εἰς τὸ ἄνω μέρος ἀποτύπωμα τουρκικῆς σφραγίδος (διάμ. 16) τῶν ἀγάδων τοῦ Ἀγίου Ὁρους· μεταξὺ τοῦ κειμένου καὶ τῶν ὑπογραφῶν ἀποτύπωμα τῆς σφραγίδος τοῦ πρωτάτου (διάμ. 27).

Κατόπιν διαμαρτυρίας τῆς οἰκονομικῶς χειμαζομένης μονῆς Σταυρονικήτα ἡ σύναξις, παρουσίᾳ τῶν «ἐξουσιαστῶν» Χασάναγα καὶ Ὁμέρμπασια, ἀποφασίζει ὅπως μειωθῇ ἡ ἐτησία συνδοσία τῆς ἐν λόγῳ μονῆς κατὰ δύο ἄσπρα, τὰ ὅποια ἀναλαμβάνει νὰ πληρώνη, ὅπως καὶ παλαιότερον συνέβαινε, ἡ μονὴ Ξηροποτάμου (προηγούμενος Κωνστάντιος). — 16 ὑπογραφαί.

Ἀρχ. : Ἐπειδὴ ἡ ἱερὰ μονὴ τοῦ Σταυρονικήτα προσαγορευομένη, δυσβάστακτον φορτίον...

19 Πωλητήριο ἐγγραφον Ἀπρίλιος 1661

Συρτάριον 1, φάκ. 4, 6. Χάρτης (δίφυλλον) 302 × 214. Μελάνη καστανόχρους. — Διατήρησις καλή : ὑγρασία. — Συντομογραφίαι ὀλίγαι. Ὀλίγα ὀρθογραφικὰ σφάλματα. **Πρωτότυπον.** Εἰς τὸ ἄνω μέρος ἀποτύπωμα τῆς σφραγίδος τοῦ πρωτάτου (διάμ. 26).

Ἡ μεγάλη σύναξις τοῦ Ἀγίου Ὁρους, λαβοῦσα ἀπόφασιν νὰ ἐκποιήσῃ τὰ πρωτατινὰ κελλία διὰ νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὰ βαρύτερα χρέη τῆς, πωλεῖ ἀντὶ 115 γροσίων εἰς τὴν μονὴν Σταυρονικήτα α') τὸ κελλίον τῶν Ἀρχαγγέλων, πλησίον τοῦ κοινακίου τῆς μονῆς καὶ β') τὸ κελλίον τοῦ Ἀγίου Ὁνουφρίου (μετὰ πάντων τῶν ἐξαρτημάτων των). — 20 ὑπογραφαί.

Ἄ ρ χ. : Ἐν ἔτει ,αχξά' μηνὶ Ἀπριλλίῳ συναθροισμένης τῆς μεγάλης συνάξεως. . .

Ἐκδ. : Γ α β ρ ι ῆ λ Σ τ α υ ρ ο ν ι κ η τ ι α ν ὅ ς, Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς 15 (1931), σελ. 271 - 273.

ΕΓΓΡΑΦΑ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑΚΑ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΙΚΑ

20 Ἐπικυρωτικὴ γραφὴ τῆς μονῆς Φιλοθέου

15 Ἰουνίου 7041 (1533)

Ι. Μ. Σταυρονικήτα, κώδ. ἀρ. 104, φφ. 41 - 42^ν (δὲν ἀνευρέθη· αἱ ἐνδείξεις παρέχονται ὑπὸ Γαβριήλ Σταυρονικητιανοῦ).

Ὁ μοναχὸς Γρηγόριος, ἐπιθυμῶν νὰ ιδρύσῃ μονύδριον εἰς μνημόσυνον τοῦ ἑαυτοῦ του καὶ τοῦ μακαρίτου ἀδελφοῦ του μοναχοῦ Καλλίστου, ἀγοράζει τῇ ἐγκρίσει τῆς συνάξεως ἀντὶ 4.000 ἄσπρων ἀπὸ τὴν μονὴν Φιλοθέου τὸ κάθισμα (μὲ πύργον) τοῦ Σταυρονικήτα, τὰ ἐξαρτήματά του καὶ τὴν ἐκκλησίαν τῆς Θεοτόκου τῆς Παντανάσσης. Τὸ ιδρυθισμένον μονύδριον θὰ δίδῃ κατ' ἔτος 100 ἄσπρα πρὸς τὴν μονὴν Φιλοθέου «χάριν ἐλαίου» (εἰς ἄλλο σημεῖον τοῦ ἐγγράφου ἢ καταβολὴ ὀνομάζεται *χαράτζιον*), θὰ ἐπιτρέπῃ τὴν βοσκὴν τῶν ζώων τῆς μονῆς εἰς τοὺς χέρσους τόπους του, θὰ ἔχῃ δὲ τὸ δικαίωμα νὰ ξυλεύεται εἰς τὸν Φιλοθεϊτικὸν λόγγον.

Ἄ ρ χ. : Τοῦ ὁσιωτάτου ἐν μοναχοῖς καὶ ἐν Χριστῷ ἡμῶν ἀδελφοῦ κῦρ Γρηγορίου. . .

Ἐκδ. : Γ. Σ μ υ ρ ν ᾶ κ η ς, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 117 - 118 (μερικὴ ἐκδοσις). — Γ α β ρ ι ῆ λ Σ τ α υ ρ ο ν ι κ η τ ι α ν ὅ ς, Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς 4 (1920), σελ. 431 - 433.

21 Ἀναγραφὴ χωραφίων

1 Μαρτίου 7070 (1562)

Συρτάριον 1, φάκ. 4, 4. Χάρτης (δίφυλλον) 315 × 218. Μελάνη καστανόχρους καὶ ἐρυθρὰ (τίτλοι). — Διατήρησις μετρία : ὀπαί, ὕγρασις. Συντομογραφίαι ὀλίγαι. Ἀνορθογραφίαι. Γεγραμμένοι αἱ σελ. 1 καὶ 2. Ἀντίγραφον.

Ἀναγράφονται τὰ χωράφια τοῦ μετοχίου τῆς Καρίανης τοῦ Μεχεμέτ βοῖβόντα.

Ἄ ρ χ. : Ὑπόδειξις διὰ τοῦ μετοχίου. . .

22 Ἀναγραφὴ χωραφίων (γράμμα)

1 Ἰουνίου 7072 (1564)

Συρτάριον 1, φάκ. 4, 5. Χάρτης (δίφυλλον) 317 × 217. Μελάνη καστανόχρους καὶ ἐρυθρὰ (τίτλοι). — Διατήρησις καλή. — Συντομογραφίαι ὀλίγαι. Ἀνορθογραφίαι. Ἀντίγραφον.

Ἐαναγράφονται τὰ ἀπὸ τὸν Μεμῆ τζελεπῆ καὶ τοὺς σουμπασάδες τῆς Καρίανης ἀγορασθέντα χωράφια.

Ἄ ρ χ. : Ὑπόδειξις περὶ τὰ χωράφια...

23

Ὁμολογία

Αὐγουςτος 7120 (1612)

Συρτάριον 1, φάκ. 10, 3. Χάρτης 305 × 205. Μελάνη καστανόχρους. — Διατήρησις μετρία : ὕγρασία, σχισίματα. — Συνομογραφίαι ὀλίγαι. Ὀλίγα ὀρθογραφικὰ σφάλματα. **Πρωτότυπον.** Εἰς τὸ κάτω μέρος ἀποτύπωμα σ φ ρ α γ ῖ δ ο ς (διάμ. 23· τοῦ πρωτάτου ;) παριστάσεως τὴν Θεοτόκον.

Ἐνῶ συνεδρίαζεν ἡ σύναξις τῆς μονῆς Σταυρονικήτα (προηγούμενος παπᾶ Ἀρσένιος) παρουσιάσθη ὁ ἄρχων Σερβόπουλος καὶ ἀφιέρωσεν εἰς τὴν μονὴν ἅπαντα τὰ ὑπάρχοντά του (χωράφια, ἀμπέλια, δένδρα, πιθάρια, βουτζία, βόδια, γίδια κλπ.) Τὰ κτήματα αὐτὰ θὰ νέμεται ὁ ἴδιος καὶ ἡ σύζυγός του ἐφ' ὅσον ζοῦν· μετὰ τὸν θάνατόν των, ταῦτα θὰ περιέλθουν ἀδιαφιλονικήτως εἰς τὴν μονήν. — 11 ὀνόματα μαρτύρων καὶ αἱ ὑπογραφαὶ τοῦ προηγούμενου Ἀθανασίου καὶ τοῦ δικαίου τῆς μονῆς Σταυρονικήτα Θεοφάνους.

Ἄ ρ χ. : *Συναθροισμένης οὔσης τῆς συνάξεως ἡμῶν τῆς μονῆς τοῦ Σταυρονικήτα...*

24

Ἐγγραφον τῶν κατοίκων τῆς νήσου Τζιάς (Κέας)

11 Νοεμβρίου 1628

Συρτάριον 4, φάκ. 10, 5. Χάρτης (δίφυλλον) 150 × 210. Μελάνη φαιόχρους. — Διατήρησις κακὴ : ἐλλείπει τὸ κάτω μέρος τοῦ ἐγγράφου περιλαμβάνον ὑπογραφάς. — Συνομογραφίαι ὀλίγαι. — Πολλὰ ὀρθογραφικὰ σφάλματα. **Πρωτότυπον.**

Οἱ ἱερεῖς καὶ γέροντες τῆς νήσου Τζιάς παραχωροῦν ὑπὸ ὠρισμένους ὅρους εἰς τὴν μονὴν τοῦ ἁγίου Νικολάου τοῦ Σταυρονικήτα (ἡ λ. «Σταυρονικήτα» ἔχει γραφῇ εἰς τὸ διάστιχον, ἄνωθεν τῆς διαγεγραμμένης λ. «Δοχειαρίου») τὸ κάθισμα τῆς ἁγίας Ἀννης μὲ τὰ ἐξαρτήματά του. — Τοῦλάχιστον 39 ὀνόματα μαρτύρων (ἐν οἷς τριῶν μοναχῶν τῆς μονῆς).

Ἄ ρ χ. : *1628 Νοεμβρίου 11. Ἡ Τὴν σήμερον ἱερῆς καὶ γερόντες του νησιον τζιας...*

24α

Ἀντίγραφον ΙΘ' αἱ. τοῦ προηγούμενου ἐγγράφου

Συρτάριον 1, φάκ. 10, 4. Χάρτης 200 × 194. Μελάνη καστανόχρους. — Διατήρησις καλή.

Τὸ ἀντίγραφον ἐγένετο μετὰ τὴν ἀποκοπὴν τοῦ κάτω μέρους τοῦ ἐγγράφου· παραλείπονται πολλὰ ὑπογραφαί.

25

Ὁμολογία

Φεβρουάριος, ἰνδ. 12, ἔτος 7138 (1630)

Συρτάριον 1, φάκ. 10,1. Χάρτης (δίφυλλον) 300 × 205. Μελάνη μαύρη. — Διατήρησις καλή: μικραὶ φθοραὶ. — Συντομογραφίαι ὀλίγαι. Ἀνορθογραφίαι. **Πρωτότυπον.**

Ἡ Κουρτέσσα θυγάτηρ τοῦ [Δαβίδ μοναχοῦ] Γεουρτζόγλου καὶ σύζυγος τοῦ Θωμᾶ Κλάδου, καὶ ὁ υἱὸς τῆς Ἀλέξιος, παραχωροῦν κατὰ πλήρη κυριότητα εἰς τὴν μονὴν Σταυρονικήτα τὸ [ἐν Ἀδριανουπόλει] ἀντικρυ τῆς ἐκκλησίας τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ οἰκόπεδον, ὅπου οἱ μοναχοὶ ἀνήγειραν κελλίον διὰ νὰ κατοικοῦν ὅταν ἔρχονται «ἐνεκεν τῆς τοῦ ἀδελφάτου συναθροίσεως». Οἱ μοναχοὶ ἀναλαμβάνουν νὰ ἐγγράψουν εἰς τὴν ἀγίαν πρόθεσιν τρία ὀνόματα (Δημήτριος, Κουρτέσα, Δαβίδ μοναχός) καὶ νὰ μνημονεύουν αὐτῶν διηνεκῶς. — 8 ὑπογραφαί.

Ἄρχ.: *Διὰ τῆς παρούσης ὁμολογίας δειλοποιῆται ὡς ὅτι ἐγὼ Κουρτέσσα...*

Σημείωσις: Ἡ 12ῃ ἰνδικτιῶν δὲν ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ ἔτος 7138 (= 13ῃ ἰνδικτιῶν).

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΕΓΓΡΑΦΟΝ ΤΟΥΡΚΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ

26

Συστατικὴ ἐπιστολὴ (τεσκερὲς)

Ἔτος 7147 (1638/9)

Συρτάριον 1, φάκ. 4, 8. Χάρτης 298 × 195. Μελάνη καστανόχρους. — Διατήρησις καλή. — Συντομογραφίαι ὀλίγαι. Ἀνορθογραφίαι. **Πρωτότυπον.** Εἰς τὸ ἄνω μέρος ἀποτύπωμα τῆς σφραγίδος τοῦ πρωτάτου (διάμ. 26). Μετὰ τὸ τέλος τοῦ ἐλληνικοῦ κειμένου εὐρίσκεται τουρκικὸν κείμενον ἀναφερόμενον εἰς τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν (καὶ περιέχον τὸν χαρακτηρισμὸν *leskere*, καθὼς καὶ ἀποτύπωμα τουρκικῆς σφραγίδος (διάμ. 18). Τὰ ἀκολουθοῦντα ὀνόματα τῶν μελῶν τῆς συνάξεως ἔχουν γραφῇ διὰ τῆς χειρὸς τοῦ γραφέως, πλὴν τοῦ Ἀγιοπαυλίου Καλλινίκου, ὁ ὁποῖος καὶ ἐδιόρθωσε τὸ ὄνομα τοῦ Διονυσίου τοῦ ἐκπροσώπου («Μητροφάνης» ἀντὶ τοῦ ἀρχικῶς γραφέντος «Ἀχάκιος»).

Δημιουργηθείσης διαφορᾶς μεταξύ τῆς μονῆς τῆς Λαύρας καὶ τοῦ ἐξουσιάζοντος τὸ Ἅγιον Ὄρος Ἰσλάμ ἀγᾶ, ὁ τελευταῖος, τῇ ἐγκρίσει τῆς μεγάλης συνάξεως, στέλλει εἰς τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει μπισταντζήμπαση τὸν Χουσεῖν μπέη καὶ τὸν Σταυρονικητιανὸν γέροντα Σαμουήλ. — Τουρκικὸν κείμενον. — 11 ὀνόματα μαρτύρων.

Ἄρχ.: *Κατὰ τὸ ζορμζ' ἔστοντας νὰ ἐξουσιάζω ἐγὼ ὁ Ἰσλάμ ἀγὰς μὲ τὸν Χουσεῖν-μπεγι...*

Α'. ΑΝΑΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ
ΚΑΤΑ ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΗΝ ΣΕΙΡΑΝ

Χρονολογία	Είδος έγγραφου	Ἀρ. ἐγγρ.
1533, Ἰουνίου 15	Ἐπικυρωτική γραφή τοῦ πρώτου καὶ τῆς συνάξεως	8
1533, Ἰουνίου 15	Ἐπικυρωτική γραφή τῆς μονῆς Φιλοθέου	20
1536, Μάιος	Ἐπικυρωτική γραφή τοῦ πατριάρχου Ἱερεμίου τοῦ Α'	1
1541, Ἰανουάριος	Γράμμα τῆς ἱερᾶς συνάξεως	9α
1541, Μάιος	Σιγίλλιον ἀρχιερέων	9β
1543, Ὀκτώβριος	Γραφή τοῦ πρώτου καὶ τῆς ἱερᾶς συνάξεως	10
μεταξὺ 1541 - 1545	Διαθήκη καὶ διατύπωσης τοῦ πατριάρχου Ἱερεμίου τοῦ Α'	2
1545, Μάρτιος	Παραίνεσις τοῦ πατριάρχου Ἱερεμίου τοῦ Α'	3
1546, Ὀκτώβριος	Πατριαρχικὸν καὶ ἐπιβεβαιωτήριον γράμμα τοῦ πατριάρχου Διονυσίου τοῦ Β'	4
1556, Αὐγούστου 22	Γράμμα τῆς συνάξεως τῶν Καρυῶν	11
1557/58	Γράμμα τῆς συνάξεως τῶν Καρυῶν	12
1562, Μαρτίου 1	Ἀναγραφή χωραφίων	21
1564, Ἰουνίου 1	Ἀναγραφή χωραφίων (γράμμα)	22
1566, Αὐγούστου 27	Ὑστερόγραφον γράμματος τῆς συνάξεως	12
1571, Ἰουλίου 5	Ὁμολογία	7
1586, Μάρτιος	Γραφή τῆς συνάξεως τῶν Καρυῶν	13
1591, Φεβρουαρίου 27	Ρύθμισις κτηματικῆς διαφορᾶς	14
1602, Σεπτεμβρίου 10	Γράμμα τῆς συνάξεως τῶν Καρυῶν	15
1612, Αὐγούστου	Ὁμολογία	23
1614, Ἰουλίου 21	Πατριαρχικὸν καὶ συνοδικὸν σιγίλλιδες γράμμα τοῦ πατριάρχου Τιμοθέου τοῦ Β'	5
1614, Ἰουλίου 21	Γράμμα τῆς μεγάλης συνάξεως τῶν Καρυῶν	16
1628, Νοεμβρίου 11	Ἐγγραφον τῶν κατοίκων τῆς νήσου Τζιάς	24
1630, Φεβρουάριος	Ὁμολογία	25
1632, Αὐγούστου	Πατριαρχικὸν καὶ συνοδικὸν σιγίλλιδες γράμμα τοῦ πατριάρχου Κυρίλλου τοῦ Α'	6
1638/9	Συστατικὴ ἐπιστολὴ (τεσκερὲς)	26
1639, Δεκεμβρίου 14	Γράμμα τῆς μεγάλης συνάξεως	17
1640, Ὀκτώβριος	Γράμμα τῆς μεγάλης συνάξεως τοῦ Ἀγ. Ὁρους	18
1661, Ἀπρίλιος	Πωλητήριο ἐγγραφον	19

Β'. ΠΙΝΑΞ ΟΝΟΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ

Εἰς τὸν κατωτέρω πίνακα δὲν σημειοῦνται τὰ συχνάκις ἐπανερχόμενα ὀνόματα "Ἁγίων "Ὁρος, "Ἀθως, Σταυρονικήτα, μονὴ καὶ οἱ τίτλοι παπᾶς, ἱερομόναχος, μοναχός, ἡγούμενος (ἐκτὸς ὅταν πρόκειται περὶ κανονιστικῶν διατάξεων).

Παραπέμπομεν εἰς τοὺς ἀριθμοὺς τῶν ἐγγράφων τοῦ καταλόγου. Τῶν εἰς τὴν εἰσαγωγὴν παραπομπῶν προτάσσεται ἡ ἔνδειξις : σελ.

- ἁγᾶς (17), 26.
ἁγένοι 2.
Ἁγ. Ἄννα, κάθισμα 24.
Ἁγ. Ἰωάννης ὁ Θεολόγος, μονὴ 1.
Ἁγ. Νικόλαος, μικρογραφία 5.
Ἁγ. Ὀνούφριος, κελλίον 16, 19.
Ἁγ. Παύλου, μονὴ 26.
ἀδελφᾶτον 25.
Ἀδριανούπολις 25.
Ἀθανάσιος, προηγούμενος Σταυρονικήτα 23.
Ἀκάκιος (Διονυσιάτης;) 26.
Ἀκάκιος, ἡγούμε. Κουτλουμουσίου 17.
ἀκτημοσύνη 2.
Ἀλέξιος (Κλάδος) 25.
Ἀλούμπεγλις 17.
ἀμπελῶν 16, 23.
Ἀνανίας, ἡγούμε. Κουτλουμουσίου 13.
Ἀνθιμος μοναχός 16.
Ἀρσένιος, προηγούμε. Σταυρονικήτα 23.
Ἀρχαγγέλων, κελλίον 19.
ἀρχιεπίσκοπος 5.
ἄρχων 23.
ἄσπρα 1, 7, 8, 11, 12, 14, 15, 18, 20.
Ἀχιλλεῖος, ἐπίσκοπος Ζητουνίου 10.

βασιλεία 15.
βασιλικὸν πρόσταγμα 16.
βόδια 23.
βοῦβόντας 21.
βοσκή 20.
Βουλγαρίας (πρώτης Ἰουστινιανῆς καὶ πάσης Β) ἀρχιεπ. Μητροφάνης 5.
βουτζία 23.

Γαβριήλ Σταυρονικήτιανός σελ. 438, 439.
Γεουρτζόγλου (Δημήτριος;) Δαβίδ μοναχός 25.
γέροντες τῆς Τζιᾶς 24.
Γηρομέριον 1.

Γηρομεριώτης Γρηγόριος 1, 2, 8, 9α, 20, σελ. 437.
γίδια 23.
Γρηγόριος, βλ. Γηρομεριώτης.
Γρηγόριος Λαυριώτης, πρώην πρῶτος 10.
γρόσια 19.

Δαβίδ Γεουρτζόγλου, μοναχός 25.
δάσος 8.
δεκάρια 10.
Δημήτριος 25.
διακονήματα 2.
δικαῖος Ἁγ. Ὁρους Νικόδημος 13.
δικαῖος Σταυρονικήτα 13, 23.
Διονύσιος Β', πατριάρχης ΚΠ 4.
Διονύσιος Χιλανδαρηνός, πρῶτος 12.
Διονυσίου, μονὴ 26, σελ. 438.
Δοχειαρίου μονὴ 24.

Ἐζοβὰ 5.
ἐλαιον 9α, 20 (;).
ἐλεος (;) 20.
ἐξαρχος πατριαρχικός 8, 9α, σελ. 437.
ἐξουσιαστής 18, ἐξουσιάζων τὸ Ἁγ. Ὁρος 26, βλ. ζαμπίτηδες.
ἐπίσκοπος 7, 9α, 9β, 10.
Εὐθύμιος, πρῶτος 9α.
Εὐθύμιος, ἱερομόναχος 12.

ζαμπίτηδες Ἁγ. Ὁρους 17, 18 (ἐξουσιαστής), 26 (ἐξουσιάζων).
Ζητουνίου ἐπίσκοπος Ἀχιλλεῖος 10.
ζωγράφοι 2, 14.

ἡγούμενος (δικαιώματα, ἐκλογή) 2.
Ἡσαίας, ἐπίσκοπος Πορθμοῦ 10.

Θεοτόκου μονὴ (Γηρομέριον) 1.
Θεοτόκου Παντανάσσης κάθισμα (Σταυρονικήτα) 1, 8, 20.

- Θεοφάνης μοναχός, ζωγράφος (ὁ Κρής) 2.
 Θεοφάνης, δικαῖος Σταυρονικήτα 13, 23.
 Θεσσαλονίκη 2.
 Θεωνᾶς, μητροπολίτης Θεσσαλονίκης 2.
 Θεωνᾶς, ἡγούμε. Ἰβήρων 14.
 Θηβῶν, μητροπολίτης Ἰωάσαφ 10.
 Θωμᾶς Κλάδος 25.
 Ἰβήρων, μονή 14.
 ἰδιόρρυθμον σελ. 437.
 Ἱερεμίας Α', πατριάρχης ΚΠ 1, 2, 3, 4, 6, 9α, 9β, 10, σελ. 437.
 Ἱερισσοῦ καὶ Ἀγ. Ὅρους ἐπίσκοπος Λαυρέντιος 7, Μακάριος 9α.
 Ἱεροσόλυμα 5.
 Ἰουστινιανή πρώτη, βλ. Βουλγαρία.
 Ἰουστινιανή νέα, βλ. Κύπρος.
 Ἰσλάμ ἀγᾶς 26.
 Ἰωαννίμ Σκαπετορράχης, χαλκιεύς 11, 12.
 Ἰωάννης μοναχός (= πατριάρχης Ἱερεμίας ὁ Α') 2.
 Ἰωάσαφ, μητροπολίτης Θηβῶν 10.
 κάθισμα 1, 8, 20, 24.
 Καλλίνικος Ἀγιοπαυλίτης 26.
 Κάλλιστος μοναχός, ἀδελφὸς τοῦ Γρηγορίου Γηρομεριώτου 8, 20.
 Καρίανη 21, 22.
 Καρυαὶ 12, βλ. σύναξις.
 Κασσάνδρα 6.
 Κασταμονίτου, μονή 5, σελ. 438.
 κατῆς 15.
 Κέα 24.
 κελλία πρωτατινὰ 11, 12, 16, 19.
 κηρὸς 9α, 10.
 Κλάδος Θωμᾶς, Ἀλέξιος 25.
 κοινόβιον 2, 3, σελ. 438.
 κονάκιον 19.
 Κοντοσκάλιον 4.
 Κουρτέσσα 25.
 Κουτλουμουσίου, μονή 13, 17.
 Κύπρου καὶ νέας Ἰουστινιανῆς ἀρχιεπίσκοπος Χριστόδουλος 5.
 Κύριλλος Α', πατριάρχης ΚΠ 6.
 Κωνσταντινούπολις 26, βλ. πατριάρχης.
 Κωνσταντῖος, προηγ. Ξηροποτάμου 18.
 Λαρίσης μητροπολίτης Νεόφυτος 10.
 Λαύρας (μεγίστης), μονή 10, 15, 26.
 Λαυρέντιος, ἐπίσκοπος Ἱερισσοῦ καὶ Ἀγ. Ὅρους 7.
 Λιβαδογένη 10.
 λίτρα 9α.
 λόγγος 20.
 Μακάριος, ἐπίσκοπος Ἱερισσοῦ καὶ Ἀγ. Ὅρους 9α.
 Μακάριος, ἱερομόναχος 11.
 Μᾶρκος, παπᾶς 14.
 Μᾶρκος ἱερομόναχος καὶ πρωτοσύγκελλος 5.
 Ματθαῖος ἱερομόναχος 12.
 Μεμῆ τζελεπῆς 22.
 Μέση 15.
 μέτρον 11.
 Μεχεμέτ βοϊβόντας 21.
 μητροπολίτης 9β, 10.
 Μητροφάνης Διονυσιάτης 26.
 Μητροφάνης ἀρχιεπίσκοπος Βουλγαρίας 5.
 Μισαήλ, πρῶτος 9α.
 μπέης 15, (17), 26.
 μποσταντζήπασης 26.
 μυλοθέσιον 10.
 Μωυσῆς, πρῶτος 10.
 Νεόφυτος, ἀγιογράφος 14.
 Νεόφυτος, μητροπολίτης Λαρίσης 10.
 Νικόδημος, δικαῖος Ἀγ. Ὅρους 13.
 Νικόδημος ἱερομόναχος 11.
 Ξηροποτάμου, μονή 18.
 ξυλεία, ξύλευσις 8, 10, 20.
 οἰκουμενικὸς θρόνος 9β.
 οἶνος 11.
 Ὁμέρμπασιᾶς 18.
 παγγενεῖα 11.
 Παντάννασα 8, 20.
 Παντοκράτορας, μονή 9α.
 Παντολέων 4.
 πασᾶς (18).
 πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως 1 - 6, 9, 10, σελ. 437· Ἱεροσολύμων 5.
 πειραταὶ 8.
 Πηγινὴ 4.
 πιθάρια 23.
 Πορθμοῦ ἐπίσκοπος Ἡσαΐας 10.

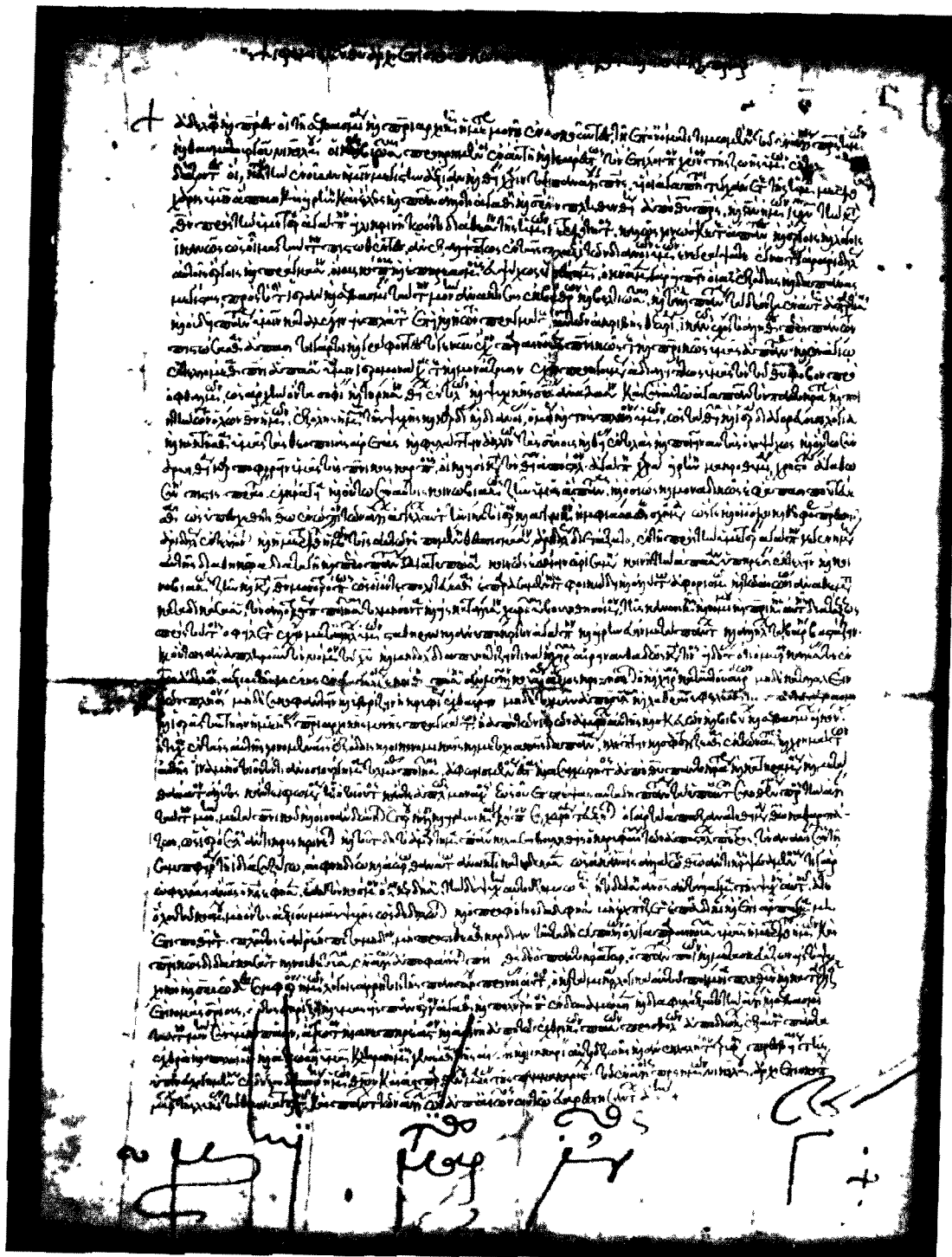
- πρόσταγμα βασιλικόν 16.
 πρόσωπον (ἀγορά εἰς τρία πρόσωπα) 11, 12.
 πρωτῶτον 9α, 10, 11, 12, 16, 19.
 πρῶτος 2· Ἀντώνιος 11· Γρηγόριος Λαυριώτης 10· Διονύσιος Χιλανδαρηνός 12· Εὐθύμιος 8· Μισαήλ 9α· Μωυσῆς 10· Σεραφεῖμ 10· Φιλόθεος 14.
 πρωτοσύγγελλος μεγ. ἐκκλησίας 5.
 πύργος 1, 8, 14, 20.
 Σαμουήλ, γέρον Σταυρονικήτα 26.
 Σεραφεῖμ, πρώην πρῶτος 10.
 Σερβόπουλος, ἄρχων 23.
 Σκαπετορράχης Ἰωακείμ 12.
 Σουλτάν Μπαγιαζήτη, περιοχή 5.
 σουμπασάδες 22.
 Συμεών ζωγράφος (υἱὸς Θεοφάνους τοῦ Κρητὸς) 2.
 σύναξις Καρυῶν 1, 2, 8, 9α, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20.
 σύναξις Σταυρονικήτα 23.
 συνδοσία (σιδοσία) 16, 18.
 σύνοδος πατριαρχικὴ 5.
 σφραγὶς πρωτάτου 11, 12, 14 (;), 15 (;), 16, 18, 19, 23, 26· μονῆς Κουτλου-
 μουσίου 13, 17· τουρκικὴ 17, 18, 26.
 σχῆμα θεῖον, μέγα, ἀγγελικόν 2.
 Σωτῆρος Χριστοῦ ἐκκλησία (ἐν Ἀδριανουπόλει) 25.
 Σωφρόνιος, πατριάρχης Ἱεροσολύμων 5.
 ταυρίον 7.
 τεσκερές 26.
 τζελεπῆς 22.
 Τζιά 24.
 Τιμόθεος Β', πατριάρχης ΚΠ 5.
 Τιμόθεος 14.
 τοπιάτικον 15.
 τυπικὸν Ἀγ. Ὁρους 2.
 Φακηνουῦ, μονὴ 9α.
 Φιλόθεος, πρῶτος 14.
 Φιλοθέου, μονὴ 1, 8, 20.
 φορολογίαι 15.
 χαλκεὺς ἢ χαλκᾶς 11, 12.
 χαράτζιον 11, 15, 20.
 Χασάναγας 17, 18.
 Χιλανδαρηνὸς Διονύσιος, πρῶτος 12.
 Χουσεῖν μπέης 26.
 Χριστόδουλος, ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου 5.

Γ'. ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ ΤΟΥ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥ

	Σελ.
Είσαγωγή	437 - 439
Ὶγγραφα πατριαρχικά	440 - 443
Ὶγγραφα ἀρχιερέων	444
Ὶγγραφα τῶν πρώτων τοῦ Ἀγίου Ὁρους καὶ τῆς συνάξεως τῶν Καρυῶν	444 - 451
Ὶγγραφα μοναστηριακά καὶ ἰδιωτικά	451 - 453
Ἑλληνικὸν ἔγγραφον τουρκικῶν ἀρχῶν	453

Πίνακες :

α') Ἀναγραφὴ τῶν ἐγγράφων κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν	454
β') Πίναξ ὀνομάτων καὶ πραγμάτων	455 - 457
γ') Πίναξ περιεχομένων	458

Πατριάρχεις τοῦ πατριάρχου Ἱερουσολύμων. - Μάρτιος 1545 (καταλ. ἀρ. 3).

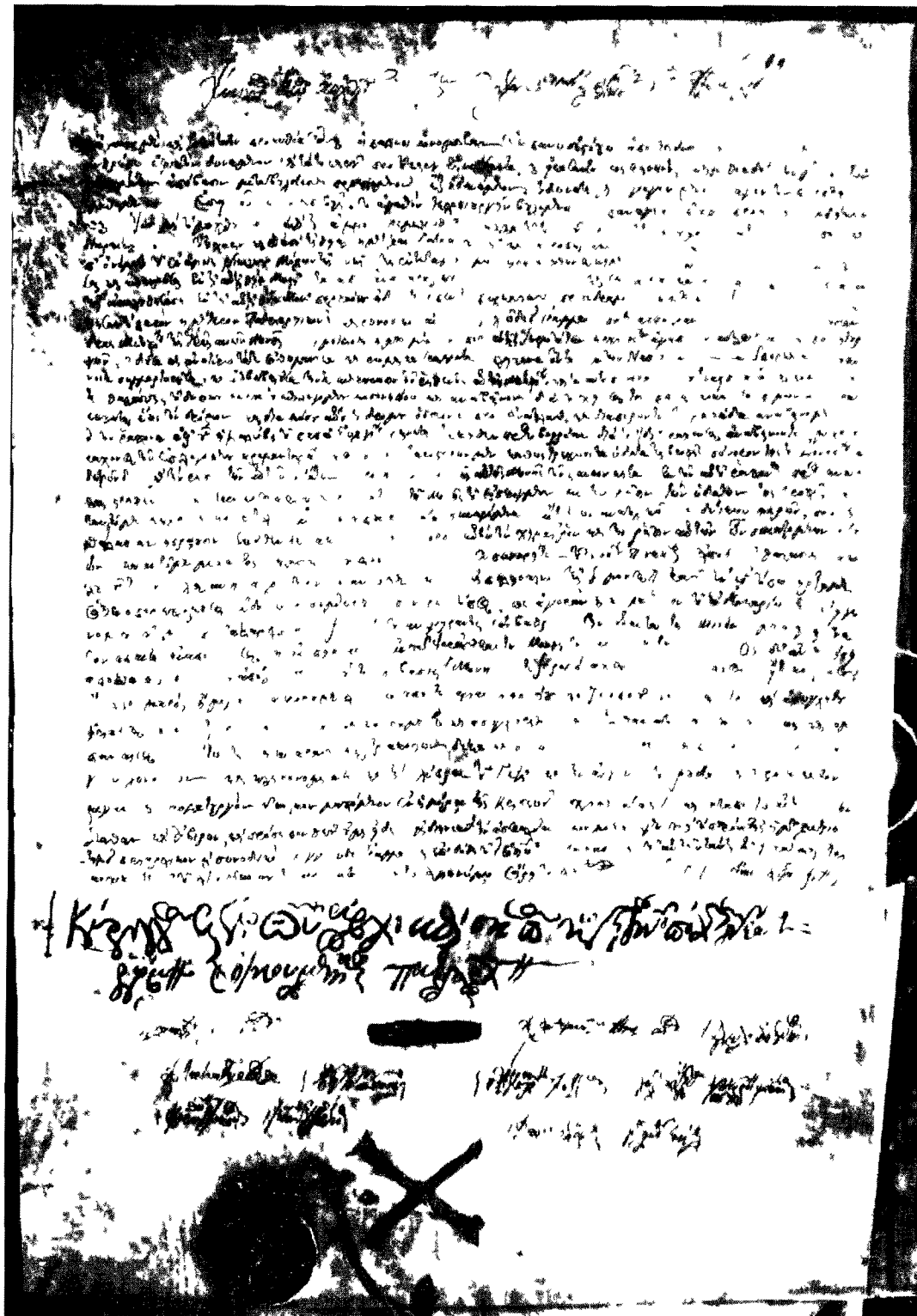
Πατριαρχικὸν καὶ συνοδικὸν σιγγιλιῶδες γράμμα τοῦ πατριάρχου Τιμοθέου τοῦ Β'. — 21 Ἰουλίου 1614 (κατὰλ. ἀρ. 5 : ἄνω μέρος).

Πατριαρχικόν καὶ συνοδικόν σιγίλλωδες γράμμα τοῦ πατριάρχου Τιμολέων - 5 B' - 21 Ιουλίου 1614 (α-α θρ 5, 5πογοραφου)

Πατριάρχιον /αι συνοδικόν σιγ/ι/ωδες γράμμα του πατριάρχου Κωνσταντινου του Α' —
 Αυγούστος 1632 (κατά άρ 6)

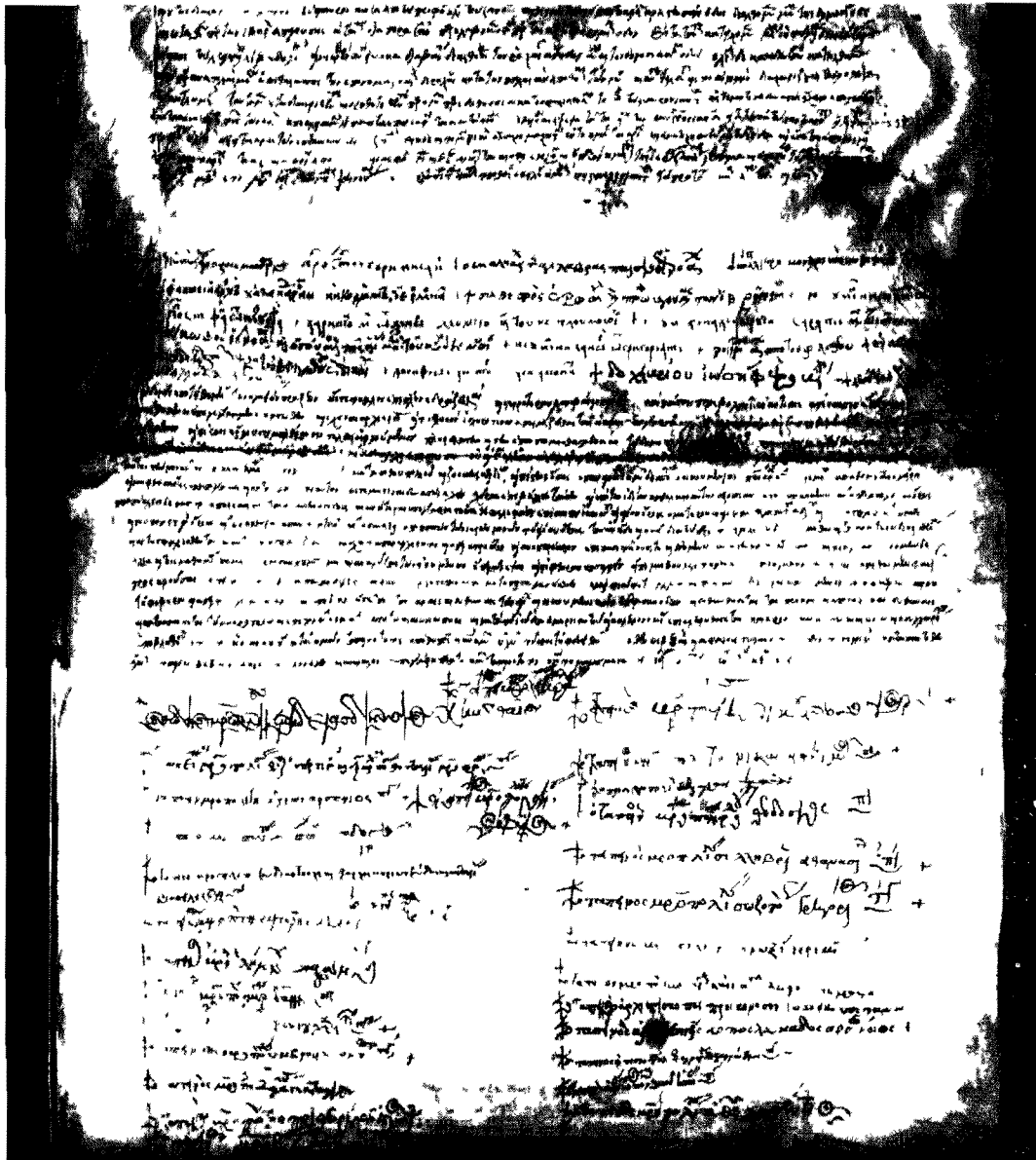

Γράμμα της ιερᾶς συνάξεως — Ἰανουάριος 1541 (καταλ. ἀρ. 9α).

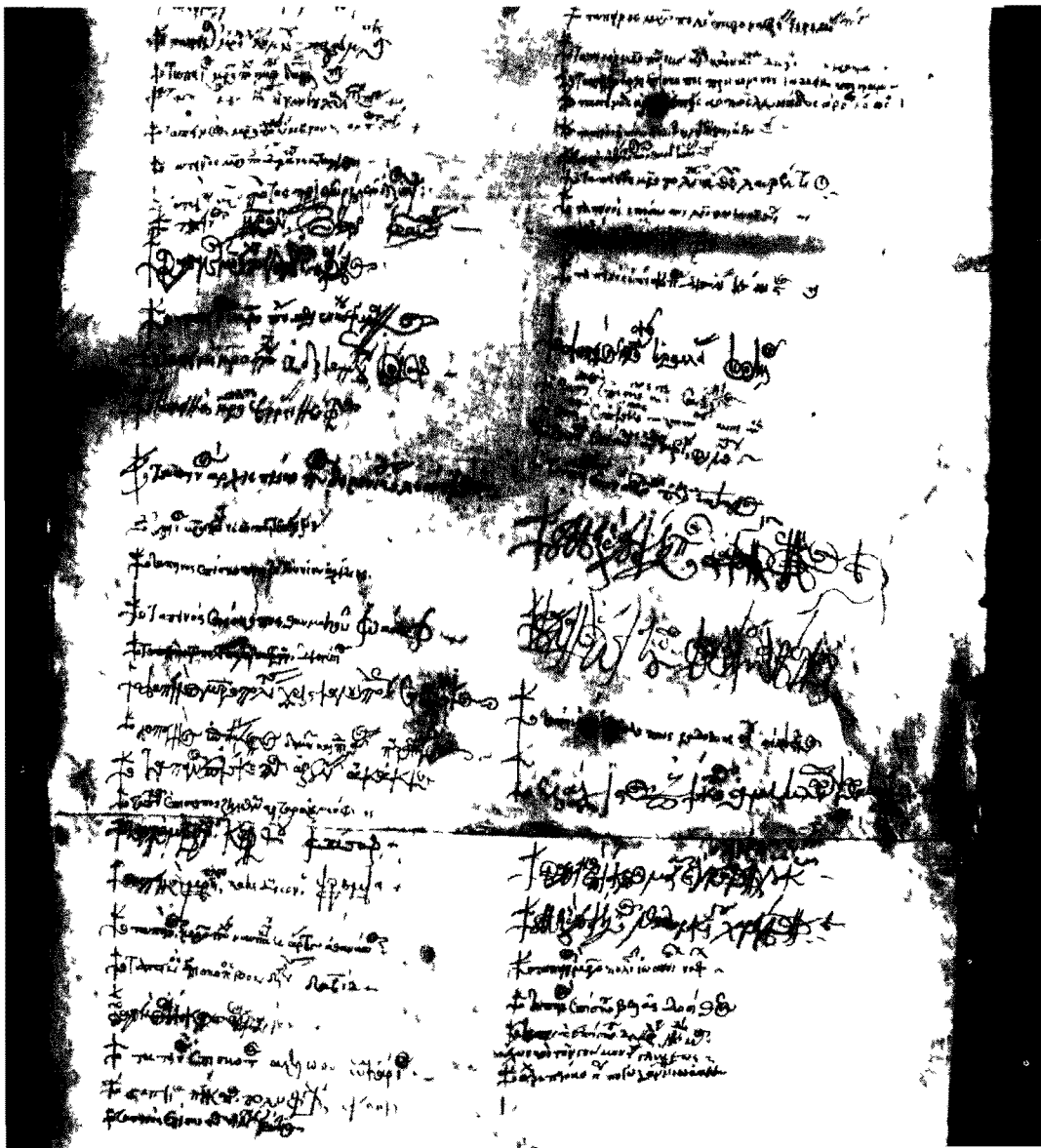

Σιγβλίου ἀργιερέων — Ναιος 1541 (1χ-σι) ἀρ 9β ανω μέρος

Συγγίλιον ἀρχιερέων — Μάιος 1541 (καταλ. ἀρ. 9β. ὑπογραφαί)

